НА КООПЕРАТИВНІ ТЕМИ

ВИБІР З ТВОРІВ КООПЕРАТИВНИХ ПИСЬМЕННИКІВ

Шарль Жід: Справедлива ціна.

Якщоб ходило про те, щоби у двох словах очеркнути програму кооперації, то годі булоб найти кращі слова, як ці: **справедлива ціна.** І справді вони, хоч короткі, характеризують обі сторінки ідеї кооперації: господарську та моральну.

Зачним від **господарської прикмети.** Що таке справедлива ціна? Це така ціна, що відкидає на бік зарібки всіх нажиницьких елементів, які при сучасному господарському устрою роздувають до неможливости ціни. Вона зводить ціну до її природнього розміру, це значить до тих елементів, без яких вже не булаб можливою продукція.

З тої причини є в інтересі кооператив — знати докладно ті чинники, що є міродайні при творенні цін. Вони не будуть натискати на платню робітника, чи ним є фізичний працівник чи керівник, або виконуючий якусь побічну роботу. Також самому капіталові вони не відмовлять необхідного відшкодування, щоб би його спонукати до того, щоби він вийшов з укриття і дав себе до диспозиції. Капіталові вони готові признати уміркований відсоток, щоби заохочувати до щадження і нагромаджування. Але вони відкидають всяке підвищування цін, що не відповідає виконній чинитьбі і не є нічим іншим, як тільки даниною, наложеною на консумента. Від часу війни бачимо, що торговці вже зовсім не турбуються коштами виробу товару, але попросту шрубують до гори ціни аж до такої точки, при якій покупець вже не годен довго держати кроку. Іншими словами, ціна товару нині вже не визначується **коштами продукції,** як це повинно бути, тільки **закупочною силою купуючих.** Поки в них ще є гроші в мошонці — ціни ступають до гори. В часі війни у великих промислових центрах, що працювали для військових потреб, вистарчало, щоби рознеслася чутка про те, що держава піднесе робітникам платні о 10 або 20%... і вже відразу впадало в око, що купці змінили етикети на своїх товарах, підносячи їх на 10 чи 20%.

Проти такого визискування покупця робить фронт кооперація. Звичайно на означення завдань кооперації вживається іншої формули: "усунення зиску". Ця формула може звучніша і має дещо сильніший революційний наголос, але вона менше точна, як формула "здійснення справедливої ціни". Слово "зиск" обіймає ріжнородні елементи, з них деякі є паразітарної натури, але інші не завжди (Тут Жід розходиться сам зі своїми давнішими писаннями, де осуджував "зиск" в цілости, і його поборювання вважав властиве основою кооперативного руху. Річ очевидно в тім, що розуміти під словом зиск. Коли приняти, що зиск — це кожний **нетрудовий** дохід, себто дохід з **чужої праці,** тоді негативне становище до "зиску" **взагалі** оправдується вповні і повищі застереження Жіда є безпредметові.) Такого змішання елементів нема при вживанні формули справедливої ціни.

Також ту формулу, що її постійно вживають синдикалісти: усунення найманої праці — можна би заступити з успіхом формулою домагання робітництва.

Згадана формула стає зовсім темною при спробах її практичного здійснення. Коли ж приняти нашу формулу, то в тім дні, в якім в цінах всіх річей буде міститися (наче штаба щирого золота) тільки винагороди за виконану дійсну працю — в тім дні булиби здійснені всі домагання робітництва.

По друге, має наша формула свій **моральний бік справи.** Її здійснювання веде за собою осуд тих всіх митарств, якими торгівля по всі часи намагається фальшувати і ціни і сам товар. При цій формулі стає непотрібною реклама, в своїй отвертій чи закритій формі, та всі ті ошуканчі штучки, що звуться випродажами, рабатами, дарунками і т. д. Відкладають всі інші виплоди хитрости, що їх змій пустив на світ для того, щоби спокусити легковірну Єву. Справедлива ціна — це **правда.** Якби від тепер правда мала стати тим чинником, що нормує товарообмін, то це булаб немала революція. Зрозумів це вже той скромний робітник з Ліону імям Дерріон, котрий в 1833 р., на десять літ перед рочдельськими "піонірами справедливости" — відкрив при стрімкій вулиці місточка Крова Рус першу кооперативну крамницю, надавши їй глибоко подуману, тоді ще нікому незрозумілу вивіску: Під чесною торгівлею.

Ще більше скажемо: справедлива ціна стоїть у згоді з тими змаганнями, які проявляються століттями і були слідні вже за три тисячі літ до нашої доби у тих прокльонах, що їх пророки посилали купцям з Тиру і Сидону та у закликах Ісаї до споживачів з його часів (і всіх часів взагалі): "Навіщо видавати гроші на речі, що не годують?" А за його часів ще не було збирачів марок, що за одну марку платять 150,000 франків ані почитачів спорту, котрі дають 10,000 фр. за місце на час боксерських змагань.

Режим справедливої ціни був би не лише рівнозначний зі справедливістю в господарському, та аритметичному розумінню, цебто з чесною вартістю і вагою товарів але також зі справедливістю в розумінню вищого суспільного ладу. Цей новий лад має зєднати розумну оцінку вартостей і праць з осудом тих неморальних проявів, що родяться на грунті глупоти, пустоти, пожадливости і проституції та які ведуть до упадку. Одночасно і посідаючих і непосідаючих, перших через роскоші, других через нужду і заздрість. Не дається навіть уявити, як сильно змінивсьби світ у тім дні, коли люде навчилисяб прикладати до річей таку вартість, на яку вони заслуговують. Це малоби ще й той благодарний наслідок, що тоді вони навчилисяб відповідно цінити й один одного, цебто покращалиб соціяльні взаємини між людьми. — **"Кооп. Респ."**

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ БУДУЮТЬ 21 ВОЄННИХ КОРАБЛІВ

Президент Рузвелт затвердив плян будови 21 воєнних кораблів, яких кошт виноситиме $238,000,000. Будова малаб розпочатися якнайскорше.

Сподіються, що при тій будові знайде роботу кільканацять тисяч робітників.

ТИХА МІСІЯ МЕКЕНЗІ КІНГА В АЛБЕРТІ

Минулої середи приїхав в Алберту Мекензі Кінг, ліберальний провідник, який через два тижні перебував у Саскачевані, де виголошував політичні промови, а головно в окрузі Мекензі, де відбудуться цеї осені доповняючі вибори до федерального парляменту.

В Алберті п. Кінг ограничив візитацію своїх ліберальних парохій до тихої місії між членами при ріжних обідах і вечерях. Можна вносити це з того, що в Едмонтоні він навіть не мав публичного мітінгу.

КОЛО ЕДМОНТОНУ ПОЧАЛИСЯ ЖНИВА

Цього понеділка Р. Фергусон Смит, з Спрусгров, коло Едмонтону, почав жати 100-акрове поле пшениці, роду "Гарнет".

ПУБЛИЧНІ Ю.Ф.А. МІТІНГИ

— відбудуться —

У ВІВТОРОК, 15 СЕРПНЯ, ц.р.

У Виллингдон в год. 2. по пол. в Народнім Домі

в Чіпмен в годині 7:30 вечером в Народнім Домі

На обох мітінгах будуть промовляти:

Дост. Дж. Е. БРАВНЛІ,
Посол М. ЛУЧКОВИЧ,
Посол І. ГОРЕЦЬКИЙ,
Посол П. МІСЬКІВ і інші.

Помер Кооператор Василь Луцький

Львівський Громадський Голос приносить вістку про смерть видного кооперативного робітника, Василя Луцького.

Покійний родився 1895 року в селі Боднарові, станиславівського повіту. Він був син селянина. Не мав нагоди добути собі шкільну вищу освіту, але мимо того став одним з передових будівничого нового українського життя, бо мав ті прикмети, яких вимагає успішна громадська праця, а власне: природний розум, цікавість, охоту до читання і сильну волю.

Як доброволець в українській армії здобув собі щиру прихильність воєнного товариства.

Як виїхав на еміграцію до Чехословаччини, став провідником Просвітного Кружка в таборі українських жовнірів в Яблінім. Пізніше працював як організатор кооперативних фахових курсів між українськими робітниками в Празі.

Вернувши до Львова, помагав оживити товариство Просвіту і багато працював в споживчій кооперативі Зоря. Щоби достачити кооперативі потрібний капітал, продав власну землю і усе своє родинне майно. Був душею кредитової кооперативи Самопомочі, членом управи кооперативи Суспільний Промисл у Львові. Працював також у Маслосоюзі.

Усю роботу Василь Луцький виконував без грошевої нагороди, а коли й Загальні Збори ухвалювали йому яку заплату, він жертвував її на побільшення кооперативних кас.

Покійний був активним членом Радикальної Партії і основником та заступником голови Українського Робітничого Дому у Львові.

Залишив жінку і дитину без забезпечення.

ПРАЦЯ ГОДИННИКА

Колісцята годинника в 1 році перебігають дорогу 7000 кільометрів.

"Неспокій" в звичайному кишеневому годиннику дрожить 5 разів на секунду, що в році робить 157,680,000 разів.

Треба зазначити, що китайці ще перед 300 роками від нашого рахунку часу вже мали годинники.

ПЕРШИЙ ЛИСТ ВОЗДУШНОЮ ПОЧТОЮ

Збирачі почтових марок дуже цікавляться тепер першим листом, який у 1793 році перевезено бальоном з Філядельфії до Ню Джерсі. Один французький аматор дає за обгортку цього листа аж 160 тисяч марок.

Спромога продуктивности в сьогоднішній індустріяльній системі є майже не ограниченою. Машини і наука зівсім можуть усунути злидні, бо ніколи не було більш сили випродуковувати всяких достатків в такій великій скількости як сьогодня. Мимо того ніколи вперед не було стільки безробіття, упадку цін на фармерських продуктах і непевности завтрішнього дня, як саме тепер.

Інжиніри, хеміки, фабриканти можуть випродуковувати аероплани, бомби, для нищення міст і доводити до небезпеки життя, але можуть вони й продукувати одяг, поживу, захист та всякі річи для вигіднішого життя. Від свідомости нашої залежатиме вибір — чого ми хочемо: продукування бомбів для нищення людського життя, чи продукування середників для упріємнення життя.

Перечитавши "Ф.Г.", передайте сусідови, який ще не побирає нашого часопису.

КОРИСТАЙТЕ З НАШОЇ ОФЕРТИ!

Цінна Премія для Передплатників "Фармерського Голосу"

КОЖНОМУ НОВОМУ ПЕРЕДПЛАТНИКОВІ, ЩО ПРИШЛЕ ЦІЛОРІЧНУ ПЕРЕДПЛАТУ НА "ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС" В СУМІ ОДНОГО ДОЛЯРА ВИШЛЕМО

В ПРЕМІЇ

ЦІННУ КНИЖКУ, ПІД НАГОЛОВКОМ:

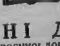

ДУРНІ ДІТИ

ПОВІСТЬ ІЗ ПОВОЄННОЇ ДОБИ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

"Дурними дітьми" називає батько — священик в галицькому селі — свого сина і дочку за те, що вони будучи свідомими членами свого поневоленого народу, зрікаються всякого вигідного життя, а кидаються у вир визвольної боротьби, за що попадають в тюрму, де через довгі місяці переносять страшні каторжні тортури. Та муки не тільки їх не відстрашують, а противно загартовують їх до боротьби за волю свойого народа.

Книжка обіймає 105 сторін друку звичайного книжкового формату. Читається з великим захопленням.

Передплату шліть на адресу:—

The Farmers' Voice

10336—96th STREET, EDMONTON, ALTA.

НАША ЗЕМЛЯ

Під таким наголовком друкується нова, дуже цікава й необхідна для кожного книжка.

На її зміст складаються такі головні відділи: Загальні відомости з астрономії—Наша Земля—Людність на Землі—Держави всього світу — Українці на цілому світі — Господарство світу—Людина — Дива природи й техніки — Всячина і т. ін.

"НАША ЗЕМЛЯ В ЧИСЛАХ" — це мала, підручна енциклопедія, потрібна в кожній хаті.

Ціна одного примірника 50 центів. (Висилається найменше два примірники).

Замовлення й гроші (можна посилати в листі) посилайте на адресу:

P. BUNIAK,
Ul. Zulinskiego, 15|50, Lwow, East Galicia, Poland, Europe.

Новість! - Новість!

Вже вийшла з друку нова книжка під наголовком:—

ХТО ВИНУВАТИЙ
ТА ІНШІ ОПОВІДАННЯ

Оповідання з галицького життя з перед 30-ти літ, з під пера ДМИТРА СОЛЯНИЧА, відомого колись організатора Січей і радикальної партії в Снятинщині, який живе тепер в Канаді.

ОПОВІДАННЯ НАПИСАНІ ДУЖЕ ЗАЙМАЮЧО ТА ДУЖЕ ЦІКАВІ.

Замовляйте Сейчас

Книжка має 161 сторін друку і коштує тільки 50 центів.

Замовляти можна в головному складі:

ALBERTA PRINTING CO.
10336—96th STREET, EDMONTON, ALBERTA.

або

D. Sollanych
514 AVENUE E. SOUTH, SASKATOON, SASK.

ТОРГОВЕЛЬНІ ЦІНИ

ЗБОЖЕВІ ЦІНИ В ЕДМОНТОНІ
Четвер, 10. Серпня, 1933.

ПШЕНИЦЯ:—	
Ч. Нордерн	60
Ч. 2. Нордерн	57½
Ч. 3. Нордерн	54½
Ч. 4. Нордерн	50
Ч. 5. Нордерн	45
Ч. 6. Нордерн	41½
На годівлю	39½
ОВЕС:—	
Ч. 2. С. В.	28½
Ч. 3. С. В.	25½
Екстра ч. 1. на годівлю	25½
Ч. 2. на годівлю	24½
Ч. 3. на годівлю	23
ЯЧМІНЬ:—	
Ч. 3. С. В.	33
Ч. 4. С. В.	20
Ч. 5. С. В.	28
ЖИТО:—	
Ч. 2. С. В.	37½
Ч. 3. С. В.	34½
Ч. 4. С. В.	33½
ЛЕН:—	
Ч. 1. С. В.	$1.22
Ч. 2. С. В.	$1.18
Ч. 3. С. В.	.95

ЦІНИ ХУДОБИ В ЕДМОНТОНІ
Четвер, 10. Серпня, 1933.

ТЕЛЯТА:—	
Легкої ваги	$3.00 до $4.00
БИКИ:—	
Добрі	$3.00 до $3.50
Середні	$2.25 до $2.75
КОРОВИ:—	
На заріз	$1.75 до $2.00
На консерву	.50 до $1.00
БУГАЇ: —	$1.00 до $1.25
СВИНІ: —	$5.20
ВІВЦІ:—	
Ягнята, найліпші до	$5.00
Ягнята, звич.	$4.00 до $4.50
Ягнята, річні,	$2.00 до $3.00
Вівці	$1.00 до $2.00

N. ROMANIUK
Адвокат і Нотар
Телефони:
Офісу 26629; Рез. 82705
304 McLeod Bldg., Edmonton

G. H. VanAllen & Co.
G. H. VANALLEN, K.C.
THEODORE COHEN, LL.B.
Адвокати
2 National Trust Building, Edmonton, Alta.
Phone 22828

АДВОКАТСЬКА ФІРМА
Harvie, Bury & Yanda
Полагоджує всякі судові справи, як цивільні, кримінальні і т.д. Пишіть по українськи.
802 Bank of Toronto Bldg.
Phone 22115 EDMONTON

Office Phone 21902 House Phone 33586
E. C. DARLING
АДВОКАТ
707 McLeod Bldg., Edmonton, Alta. and Smoky Lake, Alta.

Др. В. С. НЕВЧАС
ЛІКАР-ХІРУРГ і АКУШЕР
Тел. Офісу 23132 — Рез. 24584
Suite 4. Bradburn-Thomson Blk. 10150—101st Street, Edmonton.

НАЙКРАЩІ ФОТОГРАФІЇ ЗА НАЙНИЩІ ЦІНИ
дістанете в
SIGERIST STUDIO
9843 Jasper Ave. Edmonton

Телефон Офісу 24416
Др. І. Верхомин
ЛІКАР - ХІРУРГ
Тел. Резиденції 73158
Електро-Терапія
Christie Grant Block,
Др. Ф. Говда
ДЕНТИСТ
Тел. Резиденції 23219
Edmonton, Alberta

Щадіть Гроші на Направках Ваших Авт!
НАША РОБІТНЯ ЗАОСМОТРЕНА В НАЙНОВІЩІ ПРИБОРИ ДО ВИКОНАННЯ ВСЯКИХ НАПРАВОК.
Зайдіть до нас заки підете де інде й переконайтесь, що ми заощадимо вам гроші.
JOE BABIUK
Телефон 28388 — 10236 - 96th Street, — Edmonton, Alta.

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА МАЛЯРНЯ В ЕДМОНТОНІ
Western Sign and Art Studio
виконує
Всякі роботи, що входять у склад малярства, як АРТИСТИЧНІ МАЛЮНКИ, НАПИСИ ВСЯКОГО РОДУ ТА ДЕКОРАЦІЇ.
Довголітня практика, совісна обслуга! За кожну роботу ручимо! Уділяємо безплатно порад в малярських справах.
МИХАЙЛО КРИСА, властитель.
10301 - 98th STREET, EDMONTON, ALBERTA.

ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС
The Farmers' Voice
Часопис Присвячений Фармерським та Робітничим Справам

ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС
Виходить що два тижні, кожного 10-го і 25-го дня в місяці.
Передплата виносить на рік $1.00, на піврік 50ц.
10336 — 96-та вулиця, Едмонтон, Алберта.

THE FARMERS' VOICE
Ukrainian Semi-Monthly
Published on the 10th and 25th day of each month.
10336—96th Street
Edmonton, Alberta.
Phone 24771

РІК II. ЧИСЛО 16. ЕДМОНТОН, АЛБЕРТА, 25-го СЕРПНЯ, 1933. EDMONTON, ALBERTA, AUGUST 25th, 1933. No. 16. VOL. II.

Домагання Злучених Фармерів Алберти (Ю.Ф.А.) Перед Банковою Комісією

Підчас засідання Банкової Комісії в Келгарах, в пятницю, 18-го ц. м. репрезентація Злучених Фармерів Алберти (Ю. Ф. А.) іменем тої організації предложила Банковій Комісії домагання контролі валюти, устійнення цін і урегульованої продукції, консумції і праці, що зрівноважувалоб купну здатність, наслідком чого всякі добра і обслуга булиб більш доступні для населення Канади. Все це можливе до осягнення через знаціоналізовання банків урядом. Ю. Ф. А. заявилася рішучо проти централізації банків, бо цим способом банкам далосьби ще більше в руки контролю фінансів для приватних зисків, коли натомість знаціоналізовані банки урядом належалиб до держави і булиб на службі населення, а не так як діється тепер, що населення є на службі банків. Національний (державний канадійський) банк мавби служити кредитами населенню Канади усуваючи високу процентову стопу, наслідком чого сьогодня банки роблять величезні зиски, бо протягом дванацяти років, процент сягає такої самої висоти, як істина.

Національний банк мавби бути під контролею Ради назначеної урядом. Першим завданням такої Ради булоб зліквідування існуючих довгів, почім наступилоб устійнення та зрівноваження цін.

Репрезентація Ю. Ф. А. заявила перед Банковою Комісією, що затаєння діловодства канадійських банків вроджує підозріння, що банки скупчують всю фінансову силу в свої руки, наслідком чого життя населення та розвій краю стають цілковито залежними від горстки банкирів.

В меморіялі Злучених Фармерів Алберти до Банкової Комісії згадується про те, що підчас війни фармерів взивалося, щоби вони сповняли патріотичний обовязок зглядом краю збагаченням продукції й тому вони накуплювали землю та машинерію, наслідком чого позадовжувалися, опісля в р.р. 1918 і 1919 банки доряджували фармерам братися більше до годівлі скота, наслідком чого фармері ще більше почали лізти в довги, а тепер, від 1929 року банки відмовляючи цілковито давати фармерам кредит, поставили фармерство в дуже прикре положення. Наслідком тяжкого положення фармерів уряди степових провінцій мусіли поухвалювати закони забезпеки фармерів перед утратою мастків, по які банки почали простягати руки.

Далі говориться в меморіялі, що банки поступають дуже самовільно в побиранню відсотків, бо нераз кажуть собі платити навіть 12 процент, коли акт позволяє їм побирати тільки 7 процент, за що уникають кари, хоч свавільно домлять закони. "Банки — говориться в згаданому меморіялі — це на думку Ю. Ф. А. одинокі інституції, яких за зломання законів не тягнеться до відвічальности.

Перед згадану комісію внесли також свої зажалення репрезентанти бизнесменів, особливо сторників, які заявили, що наслідком прикорочення банками кредитів, сторники багато терплять, бо вони мусять в багатьох случаях робити фармерам вигоду даванням товарів на кредит, якого самі не мають у вголсейлах, й тому примушені рахувати за товари дороще, наслідком чого повстає дорожнеча.

В Едмонтоні комісія відбула своє засідання 21-го ц. м., на якому переслухано багато репрезентантів ріжних організацій та поодиноких осіб, які подавали перед комісією свої заввваги. Явилися перед комісією репрезентанти провінціяльного уряду — міністер рільництва п. Годлей, який заступає тепер премієра Бравнлія та міністер скарбу п. Рід. Був зарепрезентований албертійський університет, Торговельна Рада та Партія Праці.

Більшість ріжних репрезентантів заявлялися проти сьогоднішної банкової системи, проти високої відсоткової стопи та відмовлення банками кредитів, домагаючися націоналізації банків.

З Едмонтону виїхала комісія до Саскатуну, почім виїде до Ріджайни, Вінніпегу та інших міст у Східній Канаді.

НОРМАЛЬНА ШКОЛА В ЕДМОНТОНІ БУДЕ ЗАКРИТА

Міністер освіти п. Бейкер оголосив на днях, що згідно з ухвалою сойму, нормальна школа в Едмонтоні буде зачинена і тільки школа в Кемроз і Келгарах будуть отворені.

Як звісно, едмонтонську нормальну школу ухвалено закрити ради заощадження провінціональних видатків.

Кошт удержання нормальної школи в Едмонтоні виносив в році 1932-33 $41,000. Будинок цей виставлено заледво перед кількома роками коштом $600,000, та наслідком депресії правительство рішило школу замкнути.

ДОБАЧУЄ ПОТРЕБУ ВОВНЯНОЇ ФАБРИКИ В АЛБЕРТІ

Албертійський комішонер промислу, Говард Сточборі, промовляючи на днях до зібрання ховників овець сказав, що Алберта повинна приступити до будови вовняної фабрики, в якій малосьби вироблюти з албертійської вовни всякі сукна, щоб покінчити з висиланням вовни на схід і потім платити догоро за викінчені з вовни річи. Фабрику таку, каже Сточборі, можна по будувати коштом $100,000. Алберта випродуковує 3,500,000 фунтів вовни річно, що вистарчилоб держати фабрику в повному руху.

ВІДІБРАЛИ ДОПОМОГУ СТРАЙКЕРАМ

Всі майнері з Іст Кулі, в околиці Дромгеллер, які вийшли на страйк, будуть позбавлені допомоги (реліфу), на підставі розпорядження департаменту завідуючого провінціяльною допомогою.

Кожний аплікант, що схоче дістати допомогу, мусітиме предложити урядникові допомогового бюра посвідку від майнерської компанії, що для нього нема роботи.

Таким робом звиш 300 родин опинилися поза державною допомогою.

БУВШИЙ ПРЕЗИДЕНТ ГУВЕР НЕХТУЄ ПРИКАЗ СУДУ

Католицький Священик Гостро Осуджує Банки і Бувшого Президента Злучених Держав

З приводу судового слідства, яке ведеться тепер в Дітройт, Злучених Державах в справі банкроцтва двох найбільших в тому місті банків минулої осені, суд візвав бувшого президента Гувера, який живе в Каліфорнії, щоби він прибув до Дітройт як свідок, на переслухання, однак бувший президент відмовився приїхати, заявляючи в телеграмі до прокуратора Геррі С. Той-я, що суд може в тій справі засягнути докладніщих інформацій від бувших урядників "Реконструкційної Фінансової Корпорації".

Судові власти, які перепроваджують слідство, заявили, що на днях подадуть до публичного відома своє рішення, що думають зробити з Гувером, а особливо, які кроки думають повзяти, щоби Гувера дістати перед суд.

На згаданому судовому слідстві в Дітройт зізнавав в середу, покликаний судом свідок католицький священик о. Фр. Коглін, який дуже гостро осуджує діяльність закритих банків, які довели Злучені Держави до депресі, а ще гостріше осуджув політику бувшого президента Гувера, про котрого висловився, що "озолочував верхи, а виголоджував низи", тобто багатих робив багатшими, а бідаків пхав на дно крайної нужди.

Бючи кулаком в лаву, о. Коглін сказав, що Гувер в стейті Арканзас годував пшеницею свині, а не дав бохонця хліба зубожілому населенню в стейті Мишиган.

Висловлюючися дуже похвально про теперішнього президента Рузвелта, о. Коглін сказав, що президент Рузвелт, проти котрого стільки синдетися критики від його противників, має більше відваги й рішучости чим 90 процент католицьких священиків в тім краю".

Такий відважний осуд католицького священика проти бувшого президента Гувера викликав в Дітройт небувалу сензацію і товпи народа малощо не розтиснули стін судової салі, щоб тільки власними ушами почути зізнань о. Когліна.

ШКОЛА РЕЛІГІЇ ПРОТИ КАПІТАЛІЗМУ

"Так довго, як довго сьогоднішна модерна машинерія стоятиме на услугах грошам, а не на те, щоб улекшити працю робітникам, так довго депресії і безробіття не дасться усунути" — сказав Др. Г. Ф. Вард, нюйорський священик, який минулого тижня промовляв в Едмонтоні в колегії св. Стефана, де через кілька днів відбувалися виклади визначних учених перед т. зв. "Школою Релігії".

"Перед "Школою Релігії" говорив також кілька разів фармерський посол Кутей з Меклава, який в своїх викладах доказував, що коли християнізм в дійсности хоче послужити масам, то повинен звести боротьбу з сьогоднішною системою, а завести систему оперту на повній справедливости.

ЗАЛІЗНИЧНИКИ БУДУТЬ СКАРЖИТИ КОМПАНІЇ

Екзекутива залізничих юнії в Канаді, як подає депеша з Оттави з 16. ц. м., думає заскаржити канадійські залізниці домагаючися звороту обтягнених робітникам грошей, які компанії обтягали від 1-го лютого, 1933, як 10% знижку з платні.

Звороту обтягнених грошей малаб домагатися юнія тому, що знижку поробили залізниці без згоди робітників.

ЛІБЕРАЛИ ПОБІДИЛИ В НОВІЙ ШКОЦІЇ

Підчас провінціональних виборів у Новій Шкоції, які відбулися у вівторок, 22-го ц. м., де досі при владі була консервативна партія, вийшли ліберали, які здобули 22 мандати проти 8 консервативних.

Досі консервативна партія мала там 27 послів проти трьох лібералів.

В двох округах ставила своїх кандидатів також С.С.Ф. організація, яка покищо там дуже слабо зорганізована, наслідком чого не вдалося партії вибрати своїх кандидатів.

ДОХОДОВИЙ ПОДАТОК НЕДОПИСУЄ

Як подають з Оттави, доходовий податок в Канаді за перших чотири місяці ц. р. впав на 5,731,147 дол. в порівнанню до суми сколектованої за такий самий час минулого року. Всього податку доходового зібрано за чотири місяці 41,705,588 доларів.

ЕРІЯО ВИБРАВСЯ В ДОРОГУ

Едвард Ерііо, бувший французький премієр, вибрався в цьому місяці в подорож до ріжних країв й між іншим відвідає Туреччину, Югославію, Чехословакію, а також Радянський Союз, куди запросила його совітська влада, яка з Ерійом дуже заприязнена.

Совіти Покликали до Праці 6-літніх Дітей

Скільки в Совітах, в державі, яку комуністи називають "соціялістичною" є свободи, про яку вони не перестають хвалитися на папері, свідчить недавній указ уряду, на підставі якого указу мається змобілізувати до праці при жнивах понад 100,000 дітвори від 6 до 16 років. Ці діти мають збирати на полі колоски збіжжа, а також мають стерегти, щоби кулаки не "закрадали совітську працю".

Робить з дітей шпіонів

Таку мобілізацію переведено головно на Україні, де недорослим дітям поручено слідкувати за тим, що роблять їхні рідні батьки, та доносити владі.

Совітська преса ликує з того, що діти видають владі рідних батьків і недавно широко розписалися про "геройство" девять-літнього хлопчини Сорокіна, який прискаржив батька, що він мав затаїти кілька снопів збіжжа, не доручивши їх до коллективу.

Що совітській владі більше залежить на вихованню шпигунів, чим на добробуті населення, на це большевики дали вже не мало доказів.

Вони тільки й на шпигунстві держаться при владі.

МЕКЕНЗІ КІНГ ПОВЕРНУВ ДО ОТТАВИ

Провідник лібералів і бувший премієр Канади Мекензі Кінг, який через пять тижнів побував на Заході, виголошуючи політичні промови в користь ліберальної партії, повернув у вівторок назад до Оттави.

Пшенична Конференція в Лондоні Потішає Світ Сподіваними Успіхами

Світова Пшенична Конференція, що саме відбувається тепер в Лондоні, під проводом канадійського премієра п. Беннета й радить над устійненням пшеничного ринку, управильненням продукції пшениці і експорту, в наслідок чого зрівноважилобся ціни для фармерів і консументів, як подають найновіщі телеграми, є "на доброму шляху" до заключення угоди між краями експортуючими пшеницю і краями імпортуючими.

На конференції є зарепрезентованих 26 держав, які застановляються, як їм підійти до корисного полагодження справи, а іменно, щоби експортуючі держави зменшили продукцію пшениці під експорт, а імпортуючі держави, щоб підострили апетит на хліб і купували більше пшениці, чим купували досі.

Досі на конференції прийшло до передумови, що експортуючі краї малиб погодитися на зменшення експорту о 15% чим експортовано пшениці в 1932 році, однак трохи тяще йде справа з заостренням в імпортуючих державах апетиту на пшеницю з тої простої причини, що купна здатність в тих краях підоскла, наслідком чого делегатам тяжко погодитися на якусь запевнену і устійнену ціну. Майже всі делегати до ріжних предложень комісій ставляться з певними ре[illegible]вами застерігаючи собі право віднестися з виходячими від комісії проектами до своїх урядів, помало один по другому їдуть домів з агріментами, щоб їх уряди їхні одобрили, чи поправили.

Коли конференція прийде до якихсь конкретних умов, що зобовязувалиб ріжні краї експортуючі пшеницю зменшити свої експорти аб певної конференцією призначеної квоти, то канадійська квота виносилаб 200,000,000 бушлів для експорту.

Канадійський премієр п. Беннет виїзджає з Лондону до Канади 26-го ц. м. і запевняє, що прийде домів з готовими "агріментами" підписаними 31 державами, які на думку п. Беннета малиб бути для Канади великого значіння.

Підождемо то й побачимо, що за гостинця привезе нам премієр з ріжних конференцій.

ПОСЛІДНІ ВІСТИ З КОНФЕРЕНЦІЇ

Коли вже наш часопис був на пресі телеграма з Лондону принесла вістку про заключення між експортуючими і імпортуючими пшеницю краями угоду, яка в коротці зводиться до слідуючих условій:

Експортуючі держави малиб достарчити на ринки не більш чим 560,000,000 бушлів пшениці річно.

Ціна на канадійській пшениці малаб бути 91½ц.

Держави погодилися між со-

(Продовження на стороні 3-ій)

Австрія Домагається Побільшення Армії

Щоби забезпечитися перед евентуальним нападом фашистівської Німеччини, Австрія вважала від Франції, Італії і Великої Британії, щоби її дозволено збільшити свою армію о 8,000 жовнірів більше для чинної служби на німецькому пограничу, звідки її грозить напад фашистів, які за всяку ціну хотять прилучити Австрію до Німеччини.

Так в Італії, як Франції і Великій Британії панує переконання, що Австрії не будуть ставити перепон у збільшенню армії.

Цікаво, що навіть фашистівська Італії не бажалаб межувати з Гітлером й готова помагати Австрії недопустити Гітлера за близько під свою хату.

ДЕ ВАЛІРА ЗАБОРОНИВ ФАШИСТІВСЬКУ ОРГАНІЗАЦІЮ

Минулого вівтірка президент ірляндської республики Де Валіра видав розпорядження, яким забороняється в Ірляндії організування фашистівського руху. За непослух розпорядженню президента предвиджується в рескрипті тяжку кару, а навіть кару смертну.

ВЕЛИКІ ШКОДИ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ НАСЛІДКОМ ПОВЕНІ

В першім тижні липня відвідав околиці, навіщені виливом рік Прута і Черемоша в снятинськім повіті вибраний Українською Радикальною Партією посол Богдан Білинський.

Починаючи від Зоболотова, перейшов він села положені на березі Прута: Тулуків, Олешків, Любківці, Волчківці, Тулова, Видинів, Карлів, Устє, Буднлів, Микулинці, Снятин, Кулачин. Відтак, ідучи берегом Черемоша, відвідав громади: Завале, Залуче, Княже, Драгасинів, Тучапи, Попельники, Джурів. З Джурова повернув до Заболотова через Ілинці і оглянув шкоди в Демидчі, Хлібичині Пільнім і Борщеві.

Він каже, що води Прута і Черемоша залили підчас останньої повені в області самого снятинського повіту понад два тисячі моргів орного поля і коло два тисячі моргів лугів. Плоди орних піль пропали кругло на половину, а паша на лугах в цілости.

Крім того вода забрала зовсім коло 70 моргів поля або сіножатей. Від 1920 року дотепер обі ці ріки знищили в снятинськім повіті поверх 400 моргів управної ріллі. В самім Снятині цього року забрала вода коло 10 моргів грунту.

На основі приблизного обчислення загальні шкоди в снятинськім повіті доходять до 250 тисяч золотих.

Прут і Черемош є тим небезпечні, що плинуть довгими викрутасами. В місцях закрутів лупає вода береги і обертає родючі городи і поля в непридатні шутровиська.

Негайна регуляція цих рік є справою конечною, бо вже слідуюча повінь може принести заглади для багатьох сіл.

Зібраний матеріял передав посол Білинський президентському клюбови і Головному Секретаріятови Радикальної Партії.

30,000 Моргів Під Водою

Урядова агенція "Вехта" повідомляє, [illegible] величезні [illegible] Прут під Козловом і Зеленим [illegible]

(Продовження на стороні 4-ій)

ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС

Український дво-тижневик, присвячений інтересам українських фармерів і робітників.

Видає Спілка "Фармерського Голосу" кожного 10-го і 25-го дня в місяці, під числом 10336—96-та вулиця, в Едмонтоні, Альберта.

ІВАН СОЛЯНИЧ, Управитель, Т. ТОМАШЕВСЬКИЙ, Редактор.

Передплата виносить на рік $1.00, на пврік 50 центів, на чверть року 25ц.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ ВИСИЛАЄТЬСЯ НА БАЖАННЯ.

Редакція за оголошення не відповідає.

THE FARMERS' VOICE

Semi-monthly paper, devoted to the interests of Ukrainian Farmers and Workers.

Published on the 10th and 25th day of each month by THE FARMERS' VOICE PUBLISHING CO. 10336—96th Street, Edmonton, Alberta.

JOHN SOLLANYCH, Manager, THOS. TOMASHAVSKY, Editor.

Subscription Rates: $1.00 yearly; 50c half-yearly; 25c quarterly.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION

Address: THE FARMERS' VOICE

10336—96th Street -:- Edmonton, Alberta

З Приводу Закриття Нормальної Школи в Едмонтоні

Остаточно справа з зачиненням Нормальної Школи в Едмонтоні, яка була предметом широких дискусій від минулої сесії провінціяльного сойму — вирішена. Минулого тижня албертійський міністер освіти дост. Перін Бейкер заявив в пресі, що Нормальна Школа буде закрита з браку фондів на удержання її, на чім уряд думає заощадити провінції біля $40,000 і в будучности студенти, які схочуть кінчити учительський курс, будуть мусіти учащати до Нормальної Школи в Кемроз, місточку віддаленім 60 миль на полудневий схід від Едмонтону. Крім Нормальної Школи в Кемроз остане далі відкрита школа в Келгарах.

Що в часі сучасної фінансової скрути провінціональному урядові треба було попереводити деякі ощадности, в цьому нічого дивного. Таких ощадностей від уряду домагається населення, домагаються й не менше банки, які диктують провінції, що буджет мусить бути зрівноважений, хочби на цьому мала терпіти освітна справа, щоби тільки не терпіли банки. Все, що банкам ходить, то забезпечення, що мають дістававати свої проценти!

Чи уряд Алберти був в спромозі удержувати аж три нормальні школи у провінції, чи ні, це справа, на яку в населення є двоякий погляд. Надвижка учителів в Алберті під теперішню пору є так великою, що число учителів без посад сягає близько 1,000 і немає сумніву, що збільшення числа нових учителів тільки побільшить ряди учителів без занять. Такий стан оправдувавби крок уряду в закриттю одної Нормальної Школи, бо цим робом запобіглосяб зростаючій надвишці учителів, які по викінченню кілька сотох долярів на учительський курс, сяк чи так, не легко находять собі заняття.

Ограниченням зросту учителів переводиться свойого рода контроля витворювання цих професіоналістів, які чимраз більше находяться в рядах безробітних і хоч воно може бути причиною гострої критики в сторону уряду, то самі обставини промовляють за такою контролею, як промовляють за ограниченням інших професій. Такий крок уряду можна до якоїсь міри оправдати, хоч не улягає сумнівові, що уряд міг був пошукати за ощадностями де інде, приміром на закриттю палати люфтенант-говернора, яка пожерає поверх $30,000 річно, і якого то закриття домагалася від уряду цеї весни екзекутива Ю. Ф. А., однак те домагання пан Бравнлі рішучо знехтував.

Нормальна Школа Політичним Коником

Та коли вже урядові хотілося робити ощадність закриттям Нормальної Школи, то чому якраз під сокиру ощадности підпала Нормальна Школа в Едмонтоні, а не в Кемроз? Звісно, що Едмонтон є осідком албертійського університету, має публичні бібльотеки, з чого студенти учительського курсу моглиб більш поза школою користати, чим в Кемроз, де тих вигод немає, вигіднійший Едмонтон ще й тим, що батьки дітей з кольоній можуть навідуватися до них прибуваючи до Едмонтону за іншими орудками. Едмонтон куди більше підхожий і вигіднійший для студентів учительського курсу, чим Кемроз, маленьке провінціональне місточко, і коли уряд закрив едмонтонську нормальну школу, а не в Кемроз, то в цьому випадку уряд зробив нерозважну ошибку, або зробив це з політичних зглядів, що є більш правдоподібне, чим нерозважна ошибка.

Нормальна Школа в Кемроз не від сьогодня є тим політичним козлом, на якому їхали колись в Алберті ліберали, а тепер засвоїли його собі політики фармерського уряду. Ще за ліберального правління в провінції міністер освіти А. Смит, який був вибраний з того округа, для забезпечення собі посольського міністерського крісла видусив з провінції кількасот тисяч долярів на будову Нормальної Школи в Кемроз, яка була тим гачком, що на нього лапалися виборці. Що Кемроз не надавався на Нормальну Школу більш чим Едмонтон, тому ліберали побудували також школу і в Едмонтоні, поперше зі зглядів на те, що Едмонтон був більш підхожим, а по друге, також й на те, щоби ловити голоси едмонтонців. Це, що дві нормальні школи на віддалі від себе 60 миль ще в часах, коли провінція була менш залюднена, було звичайним марнуванням гроша, панів лібералів зовсім не обходило, кобі тільки чим лапати голоси.

Та прийшло до провінціональної влади в 1921 році фармерське правительство, яке вийшло на кличах ощадности, закрило едмонтонську нормальну школу, а залишило школу в Кемроз.

Не випадало замикати школи в Кемроз, серед фармерського населення, звідки вийшов фармерський посол, іменований членом кабінету, а задержати Нормальну Школу в Едмонтоні, звідки фармерського посла не було. Едмонтон трохи попротестував, будинок перебрала Шкільна Рада на публичну школу і вомало справа з нормальною школою пішла на друге місце.

Та з часом уряд таки побудував в Едмонтоні новий, величавий шкільний будинок, недалеко албертійського університету, видав на нього грубшу суму гроша, але по удержанню Нормальної Школи заледви один рік, депресія діткнула департамент освіти і вже в 1932 році уряд поважно застановлявся над закриттям Нормальної Школи в Кемроз, що по всякій правдоподібности булоб сталося, колиб не прийшло було осінню 1932 року в окрузі Кемроз до доповняючих виборів, наслідком смерти бувшого міністра Вернона Смита, в яких то виборах справа Нормальної Школи в Кемроз стала знова політичним коником, на якому кандидат з рамени Ю. Ф. А. п. Роннінг заїхав до сойму. Виборцям обіцювано, що коли Роннінг вийде, то Нормальна Школа в Кемроз остане й на далі відкритою. Правительству в переведенню ощадностей ніяк не виходило в кілька місяців ломати обіцянку й тому щоби не наразити свіжо-вибраного посла на критику зі сторони виборців, додержало обіцянку залишаючи школу в Кемроз, замкнувши школу в Едмонтоні, на яку перед кількома роками видано звиж пів міліона долярів. І ощадність переведено і політичне лице перед виборцями в Кемроз остало чисте.

Закриття Нормальної Школи в Едмонтоні Школою для Українців

Поминаючи вже ті невигоди для учеників, які будуть мусіти учащати до Нормальної Школи в Кемроз, про що згадується в цій статті вище, для нас, українців, закриття школи в Едмонтоні й перенесення учасників нормальної школи в Кемроз принесе очевидно, невідзискану шкоду. Українські студенти —будучі учителі—кінчаючи учительський курс в Кемроз, не будуть мати поза школою нагоди осягнути освіти в українській мові, яку моглиб осягнути в Едмонтоні, де є свої українські освітно-виховавчі інституції, в яких будучі учителі можуть підготовлятися до праці, якої від них вимагається поза наукою. В своїх інституціях можуть вони підівчитися краще української мови, літератури, історії та мистецтва, без чого сьогодня в багатьох околицях наш учитель, хоч і свій, стягає на себе зі сторони податковців докори, що поза школою не здатний працювати на громадському полі і часто тяже йому дістати школу чим такому, що крім учительської диплюми має дані бути громадським робітником — що час від часу може для старших дати відчит, устроїти концерт або представлення — взагалі крім науки дітвори може бути і учителем для старших громадян.

Тому закриття Нормальної Школи відчують українці дуже болючо, тим більш болючо, що проти такого закриття оба наші провінціональні посли не піднесли найменшого протесту.

Радість, та Не Дуже Солодка

Побіда лібералів у виборах, які відбулися цього тижня у Новій Шкоції викликала в канадійських лібералів звісім оправдану радість, якої політичні противники їм звісім не заздростять, а особливо не заздростять приклонники організації С.С.Ф., хоч і ліберали і консервати з упадку двох кандидатів з рамени С.С.Ф. аж захлистуються з радости, що вони провалилися, з чого й виносять, що С.С.Ф. не знайшла собі поперття і це вистарчає противникам до предсказання слабих успіхів для організації в майбутніх домініяльних виборах.

Одначе, як противникам з упадку С.С.Ф кандидатів нема причини до великої радости, так і приклонникам С.С.Ф. з приводу упадку двох кандидатів, нема причини до великого смутку.

Факт, що на 30 округів йшло тільки два кандидати з рамени С.С.Ф. є доказом, що в Новій Шкоції йшла боротьба о захоплення провінціональної влади між консерватами і лібералами, а не між тими партіями, а С.С.Ф. Навіть колиби кандидатом з рамени С.С.Ф. і вдалось було пройти до сойму, то при владі вони не булиб, а булиб або консервати, або ліберали. Тому перед виборцями Нової Шкоції не було питання: чи до провінціональної влади малиб допасти С.С.Ф., ліберали, чи консервати, а питання: чи задержати при владі далі консерватів, чи змінити їх лібералами. Що сентимент був проти консервативний, видно з висліду виборів. Виборці за всяку ціну хотіли позбутися консерватів, хотіли зміни і хоч може й свідомі того, що ліберали мало чим кращі від консерватів, бо вже мали колись і одних і других при владі, то не маючи іншогої партії, яка старалась прийти до провінціональної влади, постановили "з двох лих вибрати менше лихо", яким уважали тепер лібералів, як перед минулими виборами, коли їм вілись були в печінки при владі ліберали, уважали "меншим лихом" консерватів, яких в цих виборах уважали "більшим лихом".

Що при такій постанові виборці хотячи позбутися консерватів, убігалися за всяким голосом, щоби був відданий на лібералa, цим дасться й пояснити упадок двох кандидатів з рамени С.С.Ф. Навіть найгарячійші приклонники С.С.Ф (не говоримо про активних членів) хотячи позбутися консерватів, мусіли поважно застановлятися над тим, чи їм віддати голос на кандидата з С.С.Ф., чим сяк чи так в провінції зміна не зайшлаб, чи дати голос на ліберала і впевнитися в поваленню консерватів.

Подібна історія з виборами була в минулих виборах в Саскачевані, де населення вже на стільки було настроєне проти панування лібералів, що хоч й не з великої радости голосувало на консерватів, то одне в них бажання було: "хоч би й на чорта дати голос, аби тільки не на ліберала". Тому що прогресісти не обсадили своїми кандидатами на стільки округів, щоби моґли прийти до влади, виборці голосували на консерватів, щоби тільки не на лібералів. Прогресістам отверто говорили деякі виборці таке: "Шож, ми бажалиби вас вибрати, але ви, сяк чи так, до влади не прийдете, хоч вас всіх пятнайцять вибрати, тому, щоби запевнити повалення лібералів голосуємо на консерватів, щоби не розбити голосів".

Так могли думати й виборці в Новій Шкоції, і тому "побіду" лібералів ще годі уважати такою побідою, яку ліберальні провідники собі приписують.

За програму С.С.Ф. організації можнаби уважати тоді, колиб вона обсадила була всі округи хотячи прийти до влади, а населення не вибралоб ані одного, або дуже мало послів. Тоді й для консерватів і лібералів "радість" булаб ще солодшою.

Свої про Своїх

В передминулому числі згадували ми про бундючі заяви пана Гавсона, провідника лібералів Алберті, в яких він хвалиться, що в провінції з кожним днем зростає ліберальний сентимент і що дні фармерського уряду вже пораховані.

Як лідерові партії навіть ніяково інакше говорити, бо при знатися до того, що його партія упадає, значилоб те саме, що признатися, що він на провідника за слабий і невідповідний. Не булоби таке щире признання гріхом, а все таки рефлектувалоб на партію погано, бо це значилоб зникнення з політичного овиду і дуже різке признання, що нарід перестає вірити блофам.

Та інша справа з бесідою повної хвальби провідника, а інша зі звичайними, рядовими лібералами.

Між ними є такі, що хоч-нехоч, признаються до правди, признаються, що ліберали тратять впливи. Болють над страченням впливів, зубами скреготать зі злости, але таки признаються. І то не на ухо ліберал перед лібералом шепче цю тайну, правду; а таки ліберальна газета.

От пару тижнів тому назад часопис "Стетлер Індепендент" пише:

"У великій скількости члени Ю. Ф. А. прибули до міста послухати п. Абергарта про "Систему Доглеса", але малленька жменька прибула на мітінг п. Гавсона, який обговорює ділові справи нашої провінції. За таке недовіря головно відвічальна Ю. Ф. А., якої члени впереджені до всіх бесідників, які не говорять те, що вони хочуть чути. Ця організація піде слухати премієра Бравнлія, або Гарленда, або Абергарта, або Вудсворта, але не піде послухати пана Гавсона, або пана Стюарта, коли вони говорять про наші ділові справи. Ми порадилиб членам тої організації брати собі примір з провінціональної президентки Ю.Ф.В.А. (жіноча організація при Ю. Ф. А.) і розвинути своє заінтересовання мітінгами на яких можна почути **критику** (підчеркнення наше) діловодства в Едмонтоні".

Ясно як на долоні. Коротко, але багато сказано, а ще більше зрозумілий скреґіт зубів цього ліберального "індепендента".

Ю. Ф. А. члени не хочуть іти на мітінги ні пана Гавсона, ні пана Чарлія Стюарта, і цей ліберальний часопис ніби й просить, ніби й взиває, врешті злоститься на Ю. Ф. А. членів чому вони не приходять на ліберальні мітінги галю заповнювати. Заздрісно цьому часописові, що ідуть слухати і Гарленда і Вудсворта і Бравнлія, а не хочуть іти слухати Гавсона та пана Стюарта, того самого Стюарта, що колись і лібералиним премієром Алберти був і міністром в Оттаві і має великі посілости в тих околицях. Навіть сусіди не прийдуть на його промову!..

Виходить, що як на ліберальні мітінги не прийдуть Ю. Ф. А. члени послухати "критики" то саля порожна, бо за лібералами треба зі свічкою шукати. Не має їх. Є вони тільки в пана Гавсона на папері, ними він в пресі "валить" албертійське правительство, а в дійсности, після слів повищого ліберального часопису нема тих лібералів настільки, щоби не то "повалити" уряд, але навіть нема ким салю заповнити, і чого доброго, не буде їх в будучности й тільки, щоби пан Гавсон мав над ким лідером бути..

Гарленда, Вудсворта, Бравнлія підуть слухати, а таких ліберальних стовпів, як Стюарт і Гавсон, ані руш!

Еге-ж, не підуть, бо нема що слухати. Самої критики правительства й шуму який робить п. Гавсон людям не вистарчає. Вони хочуть почути від провідника лібералів, яку ліберали мають, крім критики, програму на місце Ю. Ф. А. програми. Самим шумом та фразами, з якими возяться п.п. Гавсон і Стюарт фармері не вдоволяться. Колись ходили, слухали, довіряли лібералам, щоби за них робили, думали, а як добачили кому ліберали служать, як навчилися самі за себе думати, то й перестали ходити слухати блофів. Шкода, думають, черевиків дерти на Гавсонові мітінги і сидять дома та читають.

Так щадять на черевиках, не марнують часу і голова їх не болить від Гавсонових газів...

До Читання Під Котрийбудь День

Ще є в живих такі старі люде, що памятають, коли в Галичині не було шкіл і молодь не мала нагоди учитися. Школам противилися дідичі, які не хотіли видіти мужиків освіченими, бо знали добре, що зі свідомістю урветься їхнє панування; з робочої худоби, за яку мали воли нарід, стане нарід людьми. Вони вели боротьбу проти шкіл, щоби захищати свої матеріяльні інтереси.

Науку вели потайки священики та дяки, які бажали двигнути селянина на вищий рівень, щоби він не був панським робочим волом. Нераз пани таких священиків переслідували, били нагайками, замикали церкви перед ними, в свята гнали ліс рубати, щоби примусити їх до послуху. Магнати нагинали, а тверді, не зломні, падали жертвами сваволі ненаситних панів.

Та світло перемогло темноту. Там, та не там на селі вивчився хлопчина "азбуки", з уплином довгих років їх більшало і прийшов час, що не стало панщини, бо мужики дозріли і скинули панщизняне ярмо. Це були тогочасні соціялісти, хоч може вони себе так і не називали. Їх пани називали бунтівниками, революціонерами, за те їх сікли нагайками, били на палі, але панщини таки не врятували.

Помало люде почали думати про науку, а що кожному з осібна годі було наймати учителя, щоби приходив до хати вчити, постановляли будувати спільно громадські школи. Школи о стільки практичніщі, що один учитель може в одній клясі учити кількадесять учеників денно, а колиб йому приходилось ходити хата від хати, то заледво давби лекції кільком ученикам. Значить індивідуальна наука була непрактична.

Громадська школа, це зсоціялізована інституція, бо вона належить до громади — є суспільною установою. І нарід з такої соціялізації не тільки не поніс шкоди, а противно дуже, а дуже багато скористав, наслідком зсоціялізованих шкіл розвинулася наука, коли, як би досі була наука на індивідуальних основах, то дуже малий відсоток міг набити її.

Не будь тих усуспільнених шкіл, які повстали на соціялістичних основах, не малиб сьогодня деякі панки спромоги бути в Канаді редакторами і страшити людей соціялізмом. Вони не писалиб були ґазет для панів капіталістів, а булиб у дідича під нагаєм в поті чола від праці горбатіли.

* * *

Було колись, таки ще не перед століттями, а в XIX віку, що пересилка листа, яка тепер коштує кілька центів, виносила навіть кілька долярів. Не було ще тоді почти. Передавано листи післанцями, що й мусіло бути коштовною річчю. Чим дальше треба було лист передавати, тим дороще треба було платити.

Та з часом виринула в когось думка про створення почти. Думка поширилася, найшла приклонників, ну і зорганізовано почтову обслугу, яка сьогодня є по цілому світові. За три центи вишлете листа в Канаді, який доручать аж в найдальшу закутину Канади, або Злучених Державах, а за вісім центів піде на другий кінець світа.

Почта не є приватним підприємством, а суспільно-державним; належить до всього народа в краю — є соціялістичною, бо зсоціялізована — усуспільнена.

Колиб так належала почта до приватних підприємців, які на ній робилиб зиски, то за три центи зайшовби лист заледво з Вінніпегу до Гімлі, або з Едмонтону до Мондер. На чим дальшу віддаль, требаби куди більше платити за пересилку.

І скажім, хтось додумавсьби, що почтову обслугу можна уліпшити в кращу користь цілої канадійської суспільности, і за чав голосити ідею соціялізації почти, шукати приклонників своєї ідеї. Проти нього виступилиб приватні підприємці почти цілою силою, найшлисьби наймити, які кричалиб проти тої соціялізації, називалиб провідників ідеї і приклонників і бунтівниками і комуністами і безбожниками і атеїстами, бо приватну власть нарушують. Ціле пекло піднялиб проти соціялізації.

А проте зсоціялізована сьогодня почта і добре суспільностн служить і люде в ній працю мають і пересилка грошей гарантована і листи посилати не коштує багато, словом ні світ, ні Канада до гори ногами не перевернулися. За одного цента один фунт газети можна розсилати по цілій Канаді і навіть газети повні сміття проти соціялізації й С.С.Ф. можуть з соціялізованої почти користати..

* * *

Ще перед 28 роками в Канаді неб уло акту про забезпечення наслучай каліцтва. Скалічився чоловік при роботі, мусів сам і лікаря заплатити і шпиталь і за страчений час не діставав зломаного цента. Хоч сядь та плач. І не один таки здорово плакав. Став вічним калікою, став вічним бідаком. Забило при роботі чоловіка, кормителя дому, ціла родина осиротіла та ще й без цента. Задовжилася, щоби тіло поховати.

Але соціялісти в провінціо-

Дрyкарня Івана Солянича

ВИКОНУЄ ВСЯКІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ ДУЖЕ СТАРАННО І ПО УМІРКОВАНИХ ЦІНАХ.

У всіх друкарських справах удавайтеся до нас.

Товариства, Секретарі Шкільні та Муніципальні, Міські Управи і Бизнесмени повинні удаватися зі всякими роботами до друкарні Івана Солянича, де дістануть добру роботу та скору услугу.

СПРОБА ПЕРЕКОНАЄ ВАС

Alberta Printing Co.

10336 - 96th STREET, EDMONTON, ALTA.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТІЛИБ ЧИТАТИ ЧАСТІЩЕ ЧАСОПИСИ

Поручаємо

Запренумерувати собі одинокий український часопис на американському континенті,

НАРОДНУ ВОЛЮ

що виходить **три рази** в тиждень і доходить до Канади до трьох днів від дня видання.

Часопис редагований в дусі робітничім і дуже інтересний своїм добірним матеріялом.

В склад Редакційного Комітету часопису входить між іншими широко звісний українському громадянству МИРОСЛАВ СІЧИНСЬКИЙ.

Передплата виносить: До Канади $5.00 на рік, однак канадійські читачі можуть замовляти часопис квартально посилаючи $1.25 на три місяці.

Адреса: NARODNA WOLA

524 OLIVE STREET, SCRANTON, PA., U.S.A.

нальнім соймі Брітіш Колюмбії Гавторнвейт та Мекіннис видвигнули проєкт про акт забезпечення "Компенсейшен Ект", здобули приклонників свойому проєктові серед зорганізованого робітництва, а особливо углекопів, які масово поперли домагання і війшов в життя Акт про забезпечення від каліцтва.

Такий проєкт почав в Алберті ширити колишній президент 18-го дистрікту майнерської юнії Френк Шерман, також активний соціяліст, далі Джек Легеній, звичайний майнер з Колмен, котрий як добрий бесідник обіхав майнерські кемпи, провів агітацію, зрушив публичну опінію і під натиском зорганізованого робітництва війшов Акт в життя. Не був він відразу таким як сьогодня, але 1909 вибрали робітники з Роки Мавнтейн округа соціяліста Чарлі Обрайна і він в албертійськім соймі одного разу 14 годин промовляв за удосконаленням Акту й добився свого.

Скільки крику, зойку і гамíру робили оборонці приватної власности проти цього соціялістичного проєкту, аж в ухах лящіло. А всеж таки і Акт є і Алберта не запалася. Другі провінції приняли такий Акт і ми певні, що колиб так, не дай Боже, редактор "К. Ф." підіпхався нехотячи під пресу, в часі друкування "булу" проти соціялізації, скалічив собі ті пальці, які пером повертають в писанню протисоціялістичних статей, то він не побігби до Скоропадського, а до "Компенсейшен Борд" за відшкодуванням і хоч не голосно, то бодай в душі, потихенько признавби соціялістам рацію за те, що боролися за таким Актом.

* * *

Старече пенсія, з якої не один доляр може капає від старенькиx людей на передплату "К. Ф." також перейшла заходами організованого робітництва, і ненависного соціяліста Вудсворта, і також Канада не завалилася від того Акту, з якого колись і редактор "К. Ф." старшим у віці, скористає.

НА КООПЕРАТИВНІ ТЕМИ

КРАЇНА БЕЗ БІДНИХ І БЕЗ МАГНАТІВ

В часі, коли кооперативний спосіб продажі рільничих продуктів торує собі в Алберті що раз ширшу дорогу, не від річи буде пригадати бодай в короткі довголітну боротьбу данських господарів біля положення основ і практичних плянів для кооперативних організацій, якими двигнувся данський фармер з убожества до добробуту.

Важка то була боротьба і коштувала багато зусиль найкращих одиниць з данського народа. Сорок літ взяло тому народові, заки найшов певні здорові пляни, після яких поступаючи перевернув усе своє економічне і соціяльне життя до гори дном і зробив з нуждарів найкращу господарську націю світа. Нині данський народ, о числі всього три і пів міліона диктує ціни фармерських продуктів на світових ринках і дійшов до того, що в його країні не найдеш ні одного бідака, але також ні одного магната, котрий пасбися соками господаря.

Демократичні кооперативні принципи зробили Данію славною на весь світ, а її способи організації стали взірцем для всіх других народів.

Як в нас в Канаді так само і в Данії з початку дивилися господарі на кооперативний рух з недовірям. Кожний хотів зараз як вписався до спілки зробитися великим багачем, дістати за свій продукт в двоє тілько як брав від посередників. А коли лучилося, що зиск був малий, лишав кооперативу, нарікав та ще й других від неї відмовляв. Така вже людська вдача. А багато було і таких мудрагелів, що не приставали до кооперативи нарочно, чекаючи, що коли посередники зроблять кооперативам конкуренцію, то вони перші на тім скористають. Те все однак не вбило витревалости провідників руху, і коли положення населення ставало щораз ґрізніщим, а дрібні господарі почали сходити на жебри, аж тоді весь загал станув при кооперативах. При їх помочи піднісся данський дрібний господар до тої висоти і розміру, що годує своїм продуктом половину світа.

Двацять вісім процент усьої продукції масла на світі постачають данські фармері за границю, з того для самої Великої Британії 50 процент. Те саме з солониною, яйцями та худобою.

Кооперативний рух розвинувся в Данії на добре доперва в вісімдесятих роках минулого століття, хоч початки його сягають ще пядесятих років, коли то в 1866 році основано перший кооперативний склеп. Саміж господарі, доперва тоді, коли їм вілися добре в печінки купці і посередники, основують аж в 1882 році першу кооперативну спілку до виробу масла і сира, а в 1887 першу різню до виробу "бейкену" і других мясних виробів. Обі ці кооперативи обхопили якраз найважніщий продукт Данії, однак за пару літ не осталоь ні одної лінії інтересу, який не спочивби на спілковім принципі. Нині Данці і поле управляють і штучно його погноюють і насіння для цілого світа плекають, а всьо кооперативами. Станулй вони при тім заможними і розумними господарями, і по нинішний день виступають на світових ринках як злучене з 250 тисяч членів одно тіло. Продукують на індивідуальних фармах, але всьой свій добуток продають не інакше як колективно, групами на кооперативній підставі. Організації данських фармерів діляться на дві групи. Перша чисто рільнича, земельна, що займається технічною, науковою управою ріллі і до неї належить 90 процент господарів, а друга організація збуту — продажі рільничих продуктів і фармерських позичок. До тої також належить звиж 85 процент фармерів.

Щоби мати поняття про зріст данських кооператив вистарчить згадати, що коли в 1885 році було у них не більше чим 250 спілок з десять міліонів корон обороту, то в 1920 році було вже пять тисяч спілок з оборотовим капіталом один міліярд і пять сот міліонів корон.

Кооперативні організації Данії ніколи не діставали грошевої помочи від свойого правительства, за виключенням расових самців для поліпшення худоби, свиней та коней. Спочивали вони та розвиваються до нині виключно на взаїмнім довірю і розумінню самих членів, яких злучило в одно тіло бажання поправити своє становище. Тим зусиллям фармерів прийшло правительство лише з такою помічю, що заложило і удержує для фармерських синів і дочок 27 висших взірцевих шкіл і одну академію. І нічо інше як ті школи, були найлучшим розсадником розуміння кооперації. Бо не належало від давна до чести цілої родини, щоби післати до господарської школи бодай одну дитину. В той спосіб вибрано технічно ціле покоління, на котрої інтелігенції оперта тепер уся сила країни.

Устав Данії не має параграфів, що тичилися закладання і ведення кооператив, є це спілки навіть не інкорпоровані, закладані і ведені вільною волею і взаїмною згодою самих членів. Мають лише статут, що нормує діловодство, права і обовязки члена, статут котрий дає товариствам силу заключати обопільні контракта, які у всяким случаю є правосильні і примусові перед судом.

Відвічальність поодиноких членів за зобовязання спілки є такі самі, як в Канаді відвічальність спільника за спілку. Члени платять за товариство аж тоді, коли тоє платити не в силі, однак що до данських кооператив це майже не лучається.

По мисли конституцій і ухвал всіх данських кооператив, непорозуміння між членами, а спілкою, або спілкою, а централею мусять бути полагоджені полюбовними суддями, назначеними спілкою і членами, а ніколи не можна таких непорозумінь тягнути до крайового суду. Однак в случаю молочних спілок, колиб член продав молоко поза кооперацію, з котрою він підписав контракт, суд може змусити його заплатити спілці за недоставлене молоко, по назначеній сумі від корови за день.

Період контракту між членами, а організацією тревае в ріжних спілках ріжно, однак найдовше в молочних спілках, бо десять літ, а найкоротше в спілках до продажі масла, а це один рік.

Всі данські кооперативи ведуться, так, як канадійський пшеничний пул. Кожний господар довозить свій продукт до кооперативного складу, там той продукт клясифікують щодо якости і ґрейду і виплачують від повідно до того часть грошей, а решту доплачується по шістьох місяцях, або й по році по замкненню рахунків. Звичайно перша заплата за продукт виносить 90 процент вартости.

Слід зазначити, що в Данії майже не лучається, щоб фармер підписавши контракт з кооперативою, пустився на таке, щоби продати свій добуток комусь другому. Вони так розуміють вагу спілок і карність, що нікому і в голову не приходить свою кооперативу ошукати, або відтягнутися від неї, коли минає речинець контракту. Зато кожний жиє в достатках, і з того малочисельного народу бере собі нині примір весь світ.

Не від річи додати, що в Данії нема одного фармера, що не мавби в хаті кілька тижневиків і дневників.

Тепер Між Німцями

Неоднакова Мірка

Віденська газета "Арбайтер Цайтунг", орган австрійських соціял-демократів, пише, що гітлерівці не однаково поводять ся з бідними і багатими жидами в Німеччині. Загально є поширена думка, що Гітлер поборює всіх жидів з безоглядною брутальністю. Та так воно не є, каже та газета.

Викинули жидів - вкладчиків з державних банків, та лиш тих, що були малими крамарями, ледви заробляючи на життя. Як причину цего поступку подавали, що "хотять знищити вплив жидів в бизнесі". Але в тих самих банках впливові жиди є директорами і вони є на чолі кампанії проти своїх одновірців. В усяких бизнесових заведеннях багато жидівських робітників були позбавлені праці, але мастки жидів-капіталістів ніхто і пальцем не заторкнув.

Гітлерівці переслідують малих купців, їх робітників, книговодців, продавців, канцелярійних помічників. Але багатьох шеровців і власників посілостей, хотяй вони жиди, фашисти не посміли рушити. Їм так тепер живеться, як і за республиканського ладу.

В Баварії приклонники Гітлера жидам жити не дають, а в берлінськім готелі багаті жиди і гітлерівські ударні бриґади стрічаються як найліпші приятелі.

В Східній Прусії, на Шлеську, в Саксонії та над Райном дрібні жидівські купці примирають з голоду. Але багаті жидівські купці після безуспішного бойкоту були взяті під охорону поліції і партійців Гітлера.

Гітлерівські ударники заохочували злочинців нападати на доми жидівських робітників, а рівночасно берегли всяких грубих спекулянтів, без огляду на те, чи вони жиди чи ні. Сотки бідних жидів гітлерівці побили та позамикали до концентраційних таборів, а в той же час багаті жиди їздили собі в автомобілях з погромщиками своїх одновірців.

Політичні Емігранти

Багато німецьких жидів, соціял-демократів і комуністів, знайшли пристановище в ріжних европейських державах, вигнені поза межі краю режімом Гітлера. Деякі з них втратили всяку надію на поворот до батьківщини чи зміну відносин також.

Та є в Чехословаччині група німецьких соціял - демократів, що не вирeклась думки приверннути в Німеччині республику. Її провідником є Рудольф Брайтшайд, вигнаний з Німеччини. Він видає в Карлсбаді газету "Наєр Форверст", на місце закритої в Берліні "Форверст" та є головним провідником соціял-демократів на еміграції.

Перцей в ош є Брайтшайд для Гітлера і цей хотів би його дістати в свої руки. Є поголоски, що Гітлер жадав видачі Брайшайда від Чехословаччини, та чеський уряд відказався. Та є й заперечення цеї вістки. Чи сяк чи так, Брайшайд поки що в безпечнім місці і в "Наєр Форверст" пише таке про німецьких фашистів:

"Робітники і біло-комірчики в Німеччині є тепер масою без усяких прав. Капіталісти мають повну свободу для безграничного визиску робітників і споживачів. Так виглядає правда про "соціялізм" Гітлера. Це монопольний капіталізм! Це той поділ праці, введений Гітлером і Герінгом в Німеччині. Це правдиве значіння братання капіталістів з фашистами".

З Промови Посла Спікмена

Обіжджаючи околиці Піс Риверу, федеральний посол з рамени Ю. Ф. А. Алфред Спікмен з Ред Дір, виголосив в кількох місцевостях Піс Риверу промови в інтересі С.С.Ф. організації підчеркуючи, що Ю. Ф. А. не перемінилася в нову партію, тільки як автономна організація вступила з іншими організаціями, що стремлять до зміни капіталістичної системи, в одну федерацію для успішного переведення тої зміни. С.С.Ф., говорив Спікмен, складається з організацій фармерських, робітничих і Соціялістичної Партії Канади, однак жадна з тих груп не контролює другої, а працюють спільно як одна федерація для одної ідеї — перемінення Канади в кооперативну державу.

Ю. Ф. А. партія в домініяльному парляменті—говорив між іншим Спікмен—все мусіла полягати на поміч консерватів або лібералів, щоби перепертн деякі корисні для фармерства резолюції, однак жадна з тих партій ніколи не схилювалася до домагань фармерських послів, коли ті домагання загрожували інтересам канадійських капіталістів.

Маємо сьогодня в Канаді — підчеркнув Спікмен — три кляси в суспільности, які дуже діткнені сучасними економічними відносинами. Перша, це батьки і матері, які бажають виховати родину на пожиточних громадян, але не мають до цього средств; друга, це люде середнього віку, які потратили роботи, хоч і мають енергію до праці, і бажалиб самі на себе заробляти, а які можливо ніколи вже не вернуть до праці, бо на їхнє місце підбуває нова, молода генерація, яка чекає, щоби заповнити місця людей у середньому віці, і третя кляса в суспільности, це — укінчені студенти каледжістів, університетів і технічних шкіл, які чекають нагоди стати до праці, якої нагоди ніяк не стрічають.

На 200,000 студентів, які що року покінчують школи заледви 20,000 знаходять заняття, решта остає без віяких виглядів на будучність.

Фінансовий стан Канади є дуже критичний наслідком хвилювання валюти, що найбільше відчувають фармері тому, що їхні продукти не зрівноважені з продуктами, які вони купують.

НАША ЗЕМЛЯ

Під таким наголовком друкується нова, дуже цікава й необхідна для кожного книжка.

На її зміст складаються такі головні відділи: Загальні відомости з астрономії—Наша Земля—Людність на Землі—Держави всього світу — Українці на цілому світі — Господарство світу—Людина — Дива природи й техніки — Всячина і т. ін.

"НАША ЗЕМЛЯ В ЧИСЛАХ" — це мала, підручна енциклопедія, потрібна в кожній хаті.

Ціна одного примірника 50 центів, (Висилається найменше два примірники).

Замовлення й гроші (можна посилати в листі) посилайте на адресу:

P. BUNIAK,

Ul. Zulinskiego, 15/50, Lwow, East Galicia, Poland, Europe.

Гроші сьогодня служать для роблення зисків малій клясі, наслідком чого довги збільшуються з кожним роком, а які на підставі сьогоднішньої системи продукції і розподілу ніяк не годні бути сплачені.

Наслідком такої господарки, яку маємо сьогодня, в Канаді впала купна здатність на сім міліонів долярів, які то гроші вицофані з обігу (циркуляції) банками.

ПОСЛІДНІ ВІСТИ З ПШЕНИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Продовження зі сторони 1-ої).

бою на обниження цлової тарифи на пшеницю.

Подаємо вісліди з пшеничної конференції в значному скороченні, тому, що брак місця в часописі не дозволяв на подання телеграми в близших подробицях.

Розуміється, що заключена умова між державами не відноситься до сьогорічного збору пшениці і тому не радимо фармерам шити нових мошонок на збільшені ціни за сьогорічну пшеницю. Хоч угода конференції буде мати до якоїсь міри вплив на ціни сьогорічної пшениці, то заледви, чи ціни дійдуть до тих 91¼ц., що назначується на пшеницю зібрану слідуючого року — 1934.

В депеші не кажеться чи 91½ц. за канадійську пшеницю плаченоби за бушель в Канаді, чи аж в Лондоні.

Зараз по підписанню угоди, канадійський премієр п. Беннет почав приготовлятися до повороту домів, висказуючи радість з успіхів конференції.

Може й справді п. Беннет привезе для Канади несподіваний гостинець, розписуючи цього року вибори, з домаганням повного вибору його партії, опиравчися на свойому "рекорді".

"Успішний результат з пшеничної конференції, обниження тарифи на експорті пшениці, банкова комісія, це рекорд, на який пан Беннет може відкликатися до виборців за гаряча, заким населення Канади не переконається на дійсности, що ані з пшеничної конференції, ані з банкової комісії не буде Канаді стільки користи, кільки на решеті може задержатися води.

АДВОКАТИ ГОЛОДУЮТЬ

Лондонські часописи доносять, що теперішна депресія починає добиратися вже й до адвокатів в Лондоні. Много з них майже голодують.

Іван Франко

УКАЗ ПРОТИ ГОЛОДУ

Голод вибух в перськім краю:
В найбагатших городах,
Бідні з голоду вмирають
По бульварах і садах.
Вчув це Періс, цар суворий,
І розлютивсь: "Що це знов!"
І на голод спосіб скорий
Не міркуючи знайшов.
До славетних маґістратів
Найбагатших в краю міст
Пописав і попечатав
Власноручно свою вість:
"Цей указ мій, царський, строгий,
Всяк у серце хай бере:
Де один у місті вбогий
З голоду від нині вмре,
Там я багача одного
Взять велю — чи круть чи верть,
Голодом в тюрмі підземній
Заморю його на смерть".
І указ цей чудо справив:
Хоч як хліб подорожів,
Бідний все мав хліб і страви,
А багач не зубожів.

Тепер Пора Будувати Дім, Коли Матеріял Таний

Громади будують Народні Доми, Церкви, приватні люде будують хати. Цього вимагає життя.

Наш довголітний досвід в будівництві є запорукою, що поручена нам будівля вас вповні вдоволить.

Коли маєте намір будувати хату, Народний Дім, Церкву, чи інші будівлі після найновішого стилю, то заким віддасьте ту роботу кому іншому удайтеся перше до:

JOHN DANYLOWYCH

12028—91st STREET. — EDMONTON, ALBERTA

За Доброю Обслугою

удайтеся до

REO GARAGE

під управою

К. АНДРІЦА

механіка-експерта, який особисто доглядає всіх направок авт і троків, щоб своїх костумерів вповні вдоволити.

Андріц перебрав бизнес від І. Р. Повел-а.

РОБОТА ГАРАНТОВАНА — УСЛУГА ВВІЧЛИВА

Говоримо по українськи.

10144—98th Street Phone 25253

(Напроти старого поліційного суду)

Картка Замовлення

Висилаючи передплату на "ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС" виповніть сю картку і зашліть до Адміністрації

THE FARMERS' VOICE

10336—96th Street Edmonton, Alberta.

Посилаю ...., як передплату за "ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС" на .... рік, (пів-рік), (чверть року). Часопис прошу висилати на адресу:

Імя і назвиско ....

Почта ...., Провінція ....

Невдала "Пятилітка" в Ройкрофт, "Манджурія"...

Вам, громадяне може буде дивно, що я пишу про невдалу "пятилєтку". Ви все читаєте в "Ф. Ж." і інших комуністичних газетах, що в Росії кожна пятилітка вдається надзвичайно. Га, в Росії тяк, а в нас інакше. Ось приміром в Канаді пшеницю уже не годні продати ще з 1929 року, а в Росії за один рік всьой хліб випродали і тепер голодують. В Канаді за добрих часів взялись до тректорів, а вішей пустили на пасовиско, а в Рад. Союзі не так. Ще заким побудували Трактор-Завод, комуністи за один год всіх конєй поїли і тепер тректорів чорт має і робити нічим. А знаєте чому? Бо пятилєтка вповні удалася.

Але я не про Росію, а про Ройкрофт хочу писати. Отож кажу далеко, далеко, десь в Азії, недалеко Аляски в Пірниверській краіні проживає одно племя Чухраїнці. Чухраїнці народ дуже талановитий. Мають своїх ремісників, купців, кравців, письменників, поетів, а навіть большевиків. Отже ті то большевики задумали і собі завести пятилітку політичну. Зразу громили жовто-блакитників. Проголосили одну пятилітку, другу, трету, десяту і не йде. Цього року, як почули, що в нас почали говорити про С.С.Ф. большевики звернули всю свою силу в інший бік. Кажуть, як би ця біда вкорінилась, тоді нам капут.

Одного гарного дня, фармері щось собі поговорили і давай устроїти пікнік. Наші чухраїнські комуністи зійшлися, порадилися і проголосили одну пятилітку на знищення всіх і вся. Пятилітку мав перевести один студент електро-технік, інжинір тов. Горголупій. Бо знаєте, що до такого пляну треба людей учених. А наш Горголупій, кажуть, і до університету заглядав. А герой з него, мой, мой! Одного разу його мама варила куліешу. А знаєте, що з кулєшою нема жарту. Чогось зачалося з баняка курити. Простий мужик не знавби нічо, а інжинір, зараз пізнав, що за багато "штиму". Як би так на вас або на мене, то хто знає, чи ми би не шукали за майкою, а інжинір, хап за ручку і таки голою рукою і на бік. Ось і пятирічка вдалась. Отже кажу, порадились і плян так уложили: Мають іхати гарою з червоною "флегою", а щоби часом хто не зробив саботаж, рішили вліпити і чорну стяжку. Ніби для себе "ред", а для безпечности "блек". Тидурнийвідразу чи пак Тудовиразу має вести. Ударники мають лізти крізь фенц, бо на брамі на площ був "Юніон Джек" і синьо-жовті прапори. Фізкультурниці мають побиратися в "ред" сорочки і штанці, але так: до 15 літ дівчата в штанці не довші 4 цалі, до 25 літ по 2½ ц., а замужні по цалеві, бо їм вже все одно. На пікніку ударники мали грати "бейс бал" і на смерть побити ворогів, а фізкультурниці "софт бал" і зробити те саме. "Тидурнийвідразу" мають перетягатися шнуром. А як би урвали шнур, так мають як найскорше бігти до осики.

З таким пляном рушили в похід. Ударники і фізкультурниці програли, а "Тидурнийвідразу" виграли. Правда, на осику не йшли, через саботаж, за сильний шнур був. По скінченю, чи пак по неудалій "пятилітці" вся братія вертала домів. Коли були під Юніон Джеком кров пролетарська заграла в жилах ударників. Хап за прапор і подер. Гурей! хай живе інжинір і пятилітка!

На другий день "вуйко" списав протокол, а за тиждень відбувся суд за зневагу британського прапора. Йду на почту, здибає мене знакомий і каже:

—Знаєш, нині будуть судити електротехніка. —

—За що? — питаю. —

—Га, — каже, — за багато "штиму" має. —

—"Байгаж", цікаво як ті герої на суді поводяться. Ходім послухати. —

—Ходім. —

—Приходимо до галі. Є два "вуйки", судья і багато цікавих. В одним кутку я зачув гей даво мения і якісь порохи зуважив. —

—Ой, а то що там, певно електричне крісло, — кажу до сусіди і показую в кут.

—Ха, ха, ха, — сусід сміється, — таж це ударник, електротехнік інжинір. —

—А він що робить? —

—О, він так церкуює розум. Червоний йде в долину, а білий у голову, і того ним так трясе, аж зубами дзвонить, а порох, то з його штанів. —

Почався суд.

СУДДЯ. — Якої нації? —

ВІДП. — Чухраїнець. —

—Де роджений? —

—Манджурія. —

—Заняття? —

—Московсько большевицька дурійка. —

—Чи віриш в Бога? —

—"Єс", я навіть молюся і біблію поцілую, таки зараз о! — (цілує).

—В якого Бога віриш, в совітського? —

—Но, таки в нашого і вашого манджурського. "Анести год".

—Нащо подер наш прапор?—

—Бо я, панове, так його люблю, що вдер собі на памятку і хотів собі до гробу взяти. —

—Чи ще будеш большевиком? —

—Боже і ви панове, виратуйте мене з цего, а я біблію цілую, що поки буду жити, сам між дураків не піду і дурним не буду. А що пятилітку нехай чорт бере! Не вдалася... —

—"Орайт", сину, місяць там де з червоних білих роблять і кошта. —

Не везе червоним. Яку-б пятилітку не проголосили, не вдається. А ту ще й С.С.Ф. росте.

Чи ще яку пятилітку видумають, не знати. Досить що декотрі червоні мудріють і відвертаються від божевільної думки про комунізм, бо переконалися, що не комунізм поліпшить долю фармерів, а С.С.Ф. Зі скорим зростом С.С.Ф. пан Беннет змушений піднести ціну на пшеницю, щоби при слідуючих виборах не провалитись зі встидом, а його місце аби не заняв п. Вудсворт, провідник С.С.Ф., та дарма. Не вдалась пятилітка большевикам, не вдасться і Беннетові.

Комоновалець.

КОРИСТАЙТЕ З НАШОЇ ОФЕРТИ!

Цінна Премія для Передплатників "Фармерського Голосу"

КОЖНОМУ НОВОМУ ПЕРЕДПЛАТНИКОВІ, ЩО ПРИШЛЕ ЦІЛОРІЧНУ ПЕРЕДПЛАТУ НА "ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС" В СУМІ ОДНОГО ДОЛЯРА ВИШЛЕМО

В ПРЕМІЇ

ЦІННУ КНИЖКУ, ПІД НАГОЛОВКОМ:

ДУРНІ ДІТИ

ПОВІСТЬ ІЗ ПОВОЄННОЇ ДОБИ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

"Дурними дітьми" називає батько — священик в галицькому селі — свого сина і дочку за те, що вони будучи свідомими членами свого поневоленого народу, зрікаються всякого вигідного життя, а кидаються у вир визвольної боротьби, за що попадають в тюрму, де через довгі місяці переносять страшні каторжні тортури. Та муки не тільки їх не відстрашують, а противно загартовують їх до боротьби за волю свого народа.

Книжка обіймає 105 сторін друку звичайного книжкового формату. Читається з великим захопленням.

Передплату шліть на адресу:—

The Farmers' Voice

10336—96th STREET, EDMONTON, ALTA.

Від Давного Працівника для Соціялізму

Дітройт, Міч.

ХВАЛЬНА РЕДАКЦІЄ!

Будьте так добрі, помістіть мою допись у вашім "Фарм. Голосі", в якій я хотівби висказати свою радість по отриманню кількох чисел вашого часопису та поділитися своїми думками з колишніми товаришами там в Канаді і кликати їх до роботи, помагати вам у тяжкому завданню видавання газети, та ставати в ряди організації, яка стремить до зміни цих порядків, які гнетуть весь трудящий народ — фармерів і робітників.

Від коли я виїхав з Канади, я все слідив за роботою давніх товаришів, з якими колись там працював при організуванню Соціялістичної Партії Канади і бачу, що помимо деяких змін, помимо того, що багато бувших товаришів попали в большевицьке багно, а деякі пішли в міщанські партії, залишилися й такі, що не зрадили соціялізму, а далі працюють на полі освідомлення трудового народу його історичного завдання — усунення капіталістичної системи, а на її місце заведення нового справедливого ладу, в якому не булоб визиску праці в користь капіталістичній клясі.

Мило згадується ті часи, коли в 1908 році починалась в Канаді праця над поширенням між українськими робітниками свідомости про економічне визволення, коли від Вінніпегу по Венкувер колишні піонірі соціялізму з молодечим запалом, повні ентузіязму, ставали разом до праці.

Багато від тоді зайшло змін, багато з вас за тих дві десятки літ погубилось по дорозі. Пішли деякі до комуністів, а є і такі, що стратили віру в боротьбу за кращий лад і стали "ні в сих ні в тих".

І от коли дістав "Фармерський Голос", бачу, що таки залишилися люди при роботі. І хоч може не з таким ентузіязмом як колись, то за те з більш як двацять-літнім досвідом, з певністю своїх цілей та ідей, ви далі продовжуєте роботу, яку мусимо ми всі піддержати, коли хочемо змінити цей лад, та не допустити до того, що сталося в Італії, Німеччині, Польщі і в царстві Сталіна.

Я не хотівби забирати багато місця в вашій газеті, а тільки хочеться поділитись тою радістю з приводу появи вашого часопису, та закликати давних товаришів до праці і обєднанися біля "Фармерського Голосу" і організації С.С.Ф., яка заступила там місце Соціялістичної Партії Канади.

Беріться до праці в організуванню відділів робітників і фармерів, прикладіть свою цеголку до цеї великої будови, бо ми і тільки ми своїми руками мусимо здвигнути, і то скоро, доки час, доки ще нам не звязані руки, не замкнені уста, як це діється в краях, де панує диктатура одної людини.

Організуючися в Канаді на полі економічному і політичному разом з іншими народами, не забувайте також, що там, на рідній нашій землі наш народ крівавиться в чужій неволі і йому треба помагати у визвольних змаганнях, як також тій партії, яка веде боротьбу за краще завтра для нашого народу.

Я від себе желаю вам товариші як найкращих успіхів у вашій тяжкій роботі, а "Фармерському Голосові" бажаю скоро перемінитися в тижневик, щоб частіше приносив світло правди українським фармерам і робітникам.

Олекса Крайківський.

Добре Вгадує

Паксон, Алта.

ДОР. ПРИЯТЕЛЮ СОЛЯНИЧ!

Прошу висилайте мені Вашу газетку, а я буду в Едмонтоні десь пізно в осені, то Вам заплачу. Тут багато фармерів читає "Фармерське Життя" з Вінніпегу, але я щось тій газеті не довіряю. На мій погляд то показує, що то "Фармерське Життя" єсе три корові: російську, ліберальну і консервативну. Російську єсе за пропаганду, а ліберальну і консервативну корову єсе за те, аби гнути людям бомкі і розбити народ на більше партій, щось як знаєте, про подію в Атабасці з Екселсоном.

Я дуже прихильно відношуся до "Кооперейтив Коммонвелт Федерейшен", яка то партія дуже не на руку ліберлам і консерватам.

Прошу висилайте мені Вашу газетку. Багато не розписуюся, пізніше може дещо і до Вашої газетки напишу. Час братися до роботи, бо вибори за плечима.

До побачення.

Ваш приятель,

Г. К.

ВЕЛИКІ ШКОДИ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ НАСЛІДКОМ ПОВЕНІ

(Продовження зі сторони 1-ої).

Біля 30 тисяч моргів орної землі і сіножатей знайшлося під водою. Луки вимагають наново величезної праці і коштів, щоби їх привернути до ужитку. Вода забрала зовсім 20 господарств.

Треба міліонової допомоги для населення, навіщеного катастрофою, зокрема треба дати йому можливість заробітної праці.

"Дзеннік Людови" повідомляє, що польська влада вивсигнувала дотепер на цю допомогу —"27 тисяч золотих. Це є крапля в морі. Потрібна негайна поміч, коли люде не мають гинути з голоду.

ДИТИНА НА ПРОДАЖ ЗА 50 ГРОШІВ

У Львові стався такий випадок: Катерину Піквегер покинув її чоловік. Вона ще служила кілька місяців, але потім стратила працю. Породила дитину, з якою блукала по місті. Коли не могла так ні сама вижитися ні вижививти дитину, рішилася дитину підкинути. Але надійшли цигани і вона подарувала дитину циганці, котра їй з милосердя дала 50 грошів. Це побачив поліціянт і арештував обоє за торговлю дітьми.

Український Лікар
Др. ОСИП МЕГАС
KITCHEN BLOCK, Room 201
Phone 24849
10164a—101st Street
EDMONTON ALBERTA

Новість! - Новість!

Вже вийшла з друку нова книжка під наголовком:—

ХТО ВИНУВАТИЙ
ТА ІНШІ ОПОВІДАННЯ

Оповідання з галицького життя з перед 30-ти літ, з під пера ДМИТРА СОЛЯНИЧА, відомого колись організатора Січей і радикальної партії в Снятинщині, який живе тепер в Канаді.

ОПОВІДАННЯ НАПИСАНІ ДУЖЕ ЗАЙМАЮЧО ТА ДУЖЕ ЦІКАВІ.

Замовляйте Сейчас

Книжка має 161 сторін друку і коштує тільки 50 центів.

Замовляти можна в головному складі:
ALBERTA PRINTING CO.
10336—96th STREET, EDMONTON, ALBERTA.
або
D. Sollanych
514 AVENUE E. SOUTH, SASKATOON, SASK.

ТОРГОВЕЛЬНІ ЦІНИ

ЗБОЖЕВІ ЦІНИ В ЕДМОНТОНІ

Пятниця, 25. серпня, 1933

ПШЕНИЦЯ:—	
ч. 1. Нордерн	49
ч. 2. Нордерн	46½
ч. 3. Нордерн	40½
ч. 5. Нордерн	35
ч. 6. Нордерн	31
На годівлю	29
ОВЕС:—	
ч. 2. С. В.	24½
ч. 3. С. В.	21½
Екстра ч. 1. на годівлю	21½
ч. 2. на годівлю	20½
ч. 3. на годівлю	19
ЯЧМІНЬ:—	
ч. 3. С. В.	24½
ч. 4. С. В.	20½
ч. 5. С. В.	19½
ЖИТО:—	
ч. 2. С. В.	34
ч. 3. С. В.	30½
ч. 4. С. В.	29
ЛЕН:—	
ч. 1. С. В.	117½
ч. 2. С. В.	113
ч. 3. С. В.	90½

ЦІНИ ХУДОБИ В ЕДМОНТОНІ

Пятниця, 25. серпня, 1933

ТЕЛЯТА:—	
Легкої ваги	3.00—3.50
БИКИ:—	
Добрі	2.75—3.25
Середні	1.50—250
КОРОВИ:—	
На заріз	1.50—1.75
На консерву	.50—.75
БУГАІ:—	.75—1.25
СВИНІ:—	5.65
ВІВЦІ:—	
Ягнята, найліпші до	3.50

Овець не було на стільки, щоби усталити ціну.

N. ROMANIUK
Адвокат і Нотар
Телефони:
Офісу 26629; Рез. 82705
304 McLeod Bldg., Edmonton

G. H. VanAllen & Co.
G. H. VANALLEN, K.C.
THEODORE COHEN, LL.B.
Адвокати
2 National Trust Building, Edmonton, Alta.
Phone 22828

АДВОКАТСЬКА ФІРМА
Harvie, Bury & Yanda
Полагоджує всякі судові справи, як цивільні, кримінальні і т.д. Пишіть по українськи.
202 Bank of Toronto Bldg.
Phone 22115 EDMONTON

Office Phone 21902 House Phone [illegible]
E. C. DARLING
АДВОКАТ
707 McLeod Bldg., Edmonton, Alta. and Smoky Lake, Alta.

Др. В. С. НЕВЧАС
ЛІКАР-ХІРУРГ і АКУШЕР
Тел. Офісу 23132 — Рез. 24584
Suite 4., Bradburn-Thomson Blk.
10156—101st Street, Edmonton.

НАЙКРАЩІ ФОТОГРАФІ
ЗА НАЙНИЖЧІ ЦІНИ
дістанете в
SIGERIST STUDIO
9943 Jasper Ave. Edmonton

Телефон Офісу 24416
Др. І. Верхомин
ЛІКАР - ХІРУРГ
Тел. Резиденції 73158
Електро-Терапія
Christie Grant Block,
Др. Ф. Говда
ДЕНТИСТ
Тел. Резиденції 25219
Edmonton, Alberta

Щадіть Гроші на Направках Ваших Авт!
НАША РОБІТНЯ ЗАОСМОТРЕНА В НАЙНОВІШІ ПРИБОРИ ДО ВИКОНАННЯ ВСЯКИХ НАПРАВОК.
Зайдіть до нас заки підете де інде й переконайтесь, що ми заощадимо вам гроші.
JOE BABIUK
Телефон 28388 — 10236 - 96th Street, — Edmonton, Alta.

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА МАЛЯРНЯ В ЕДМОНТОНІ
Western Sign and Art Studio
виконує
Всякі роботи, що входять у склад малярства, як АРТИСТИЧНІ МАЛЮНКИ, НАПИСИ ВСЯКОГО РОДУ ТА ДЕКОРАЦІЇ.
Довголітня практика, совісна обслуга! За кожну роботу ручимо! Удіслемо безплатно порад в малярських справах.
МИХАЙЛО КРИСА, властитель.
10301 - 98th STREET, EDMONTON, ALBERTA.

ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС
The Farmers' Voice

Часопис Присвячений Фармерським та Робітничим Справам

ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС
Виходить що два тижні, кождого 10-го і 25-го дня в місяці.
Передплата виносить на рік $1.00, на півріку 50ц.
10336 — 96-та вулиця, Едмонтон, Альберта.

THE FARMERS' VOICE
Ukrainian Semi-Monthly
Published on the 10th and 25th day of each month.
10336—96th Street
Edmonton, Alberta.
Phone 24771

РІК II. ЧИСЛО 17. ЕДМОНТОН, АЛБЕРТА, 9-го ВЕРЕСНЯ, 1933. EDMONTON, ALBERTA, SEPTEMBER 9, 1933. No. 17. VOL. II.

Нещасна Країна

До всего горя, що його пережився наш нарід на західньо-українських землях, наспіло ще одно велике горе — катастрофальна повінь.

Як довга й широка східно-галицька земля, так велика катастрофа повені обняла її майже в цілости.

Та найбільше потерпіло від повені українське населення в підгірських на низинах околицях, а особливо ця його більшість, що має біденьку землицю над гірськими потоками, річками та ріками. Ті неурегульовані потоки й ріки — під краєвої господарки — наслідком довготреваючих зливних дощів, перемінилася в правдиві озера, які залляли всю землицю, зрошену потом і кровю селянина, землицю, що є варстатом праці й кормителькою бідних українських селян.

Десятки тисяч гектарів землі вода не тільки залляла, не тільки забрала всю надію селянина: жнива, але й занесла їх ріллю і камінням, так, що з родючої землиці полишилися на довший час самі неужитки.

Український галицький селянин, якому повінь забрала всі плоди його важкої праці — полишився просто без кусника хліба, без зерна, кукурудзи й бараболі, а його біденька худібка-маржина — без паші.

Повінь, що знищила варстати праці селянина — відбилася й на міськім населенні. Збіжеві та харчеві спекулянти вже використали догідний для них час і з місця піднесли ціни збіжжа, муки та всіх харчів. Спекулюють на загальному нещасті.

Повінь — стихійне лихо. Трапляється воно й в інших краях.

Правда. Та це лихо в інших країнах не приносить за собою стільки страшних наслідків, що в Галичині. Бо ті страшні наслідки спричинюють у Галичині, в головній мірі, неурегульовані гірські потоки й ріки, які рікрічно нищуть селянську землицю. В інших країнах уже давно переведено, або систематично переводиться регуляції рік і потоків і там наслідки стихійного лиха є мінімальні.

До збільшення наслідків майже щорічних повіней причиняється ще й рабункова лісова господарка, що її ведуть ріжні спекулянти. Деревостан галицьких лісів клониться до упадку, а [illegible] синою..

Поміч для жертв повені потрібна негайна й видатна. Знищене населення потребує средств поживи для себе й своєї худібки, та помочі при відбудові свого зруйнованого господарства. Багато селян лишилося без даху над головою, бо вода все їм забрала.

В поміч нещасним жертвам повені мусить прийти все українське громадянство, бо від кого іншого, а в першому разі від уряду — видатнішої помочі нема що надіятися.

В Галичині вже повстали ріжні ратункові комітети: краєві, окружні та місцеві, які мають старатися о поміч для жертв повені.

Окрему помічну акцію ведуть зорганізовані українські соціялістичні міські й сільські робітники. В цій справі відбулося у Львові кілька спільних засідань представників Української Соціял-Демократичної Партії та Української Соціялістично-Радикальної Партії, а крім цього соціялістичної "Робітничої Громади" та радикального "Союзу Селянських Спілок". Рішено взяти участь у ратунковій акції для жертв повені, а одночасно видано таку відозву:

ПОМОЖІТЬ ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ!

Нове стихійне нещастя навістило нашу галицьку землю, а особливо Підкарпаття й Покуття. Повінь знищила тисячі селянських і робітничих загород і поставила їх перед загрозою голоду.

Закликаємо всіх українців — селян, робітників і трудових інтелігентів, щоби в міру сил допомогли своїм братам у нещасті. Не тратьмо багато слів, а докажім ділом, що ми всі брати.

Грошеві жертви слати на адресу Земельного Банку Гіпотечного, Львів, вул. Словацького ч. 14, на рахунок: "Для жертв повені".

Жертви будуть переслані відтак місцевим суспільним організаціям до розділу.

ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ "РОБІТНИЧОЇ ГРОМАДИ" У ЛЬВОВІ.

ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ "СОЮЗУ СЕЛЯНСЬКИЙ СПІЛОК" у ЛЬВОВІ

До помочі жертвам повені в Галичині закликаємо всіх наших земляків з Канади й Злучених Держав, Америки та інших країн! Жертвуйте всі, що лише можете. Приймається й найменшу лепту.

Справа подання помочі навіщеному повінню населенню є так конечною, що мабуть не треба над нею довго розводитися. Справді невідрадні часи і обставини панують і серед канадійських українців. І в нас є свої пекучі потреби і обовязки, на які треба ширих жертв, які в обличчі тяжкої матеріяльної скрути з великими трудношами приходиться заспокоювати. Всеж таки при добрій волі і почуттю обовязку супроти рідних братів в старому краю, мож хоч і не з великою, але щирою помічю прийти. Багато є розжинених тут людей з навіщених повінню околиць, багато з них мають там, в рідних селах своїх близьких і дальших кревних, приятелів, знакомих, яким треба помогти і то негайно. Немаючи тут, в Канаді Ратункового Комітету, який організовано перевівби збірку на потерпівших від повені, добре булоб, щоби односельчане творили між собою комітети в цілях збирання між собою жертв так між собою, як і сусідами, хоч і не з тих околиць прибувших, які зістали навіщені повінню і зібрані гроші переслати впрост на повище поданий адрес.

По основанню таких комітетів тут на місцях, для заохоти інших односельчан в інших околицях піднятися такої праці, добре подавати до часопису відозви та звіт діяльности комітету, оголошувати збірки і імена жертводавців. "Фармерський Голос" радо відступить місце для такої справи, як віримо, що й інші наші часописи зроблять те саме.

Одно побажане в такій важній справі: щоби ви не ділилися на партії чи секти в переведению збірок. Такій справі повинні помогти всі українці без ріжниці на релігійні чи партійні приналежности. Гуманне діло повинно взяти верх над всякими партійними і релігійними пристрастями.

ДОМАГАЮТЬСЯ БЕЗПЛАТНОЇ ПРАЦІ УРЯДУ

На конвенції Злучених Фармерів Канади (Саскачеванська Секція) з пятьох округів, яка відбулася на днях в Чеплин, Саск., в цілі обговорення тяжкого положення фармерів Саскачевану з приводу посухи у тій провінції, ухвалено між иншим резолюцію з домаганням, щоби члени уряду, яких вибираться голосованням, пожертвували однорічну платню для державної каси, чим причинилисьб до помочи навіщеному злиднями населенню.

"Ми працюємо без винагородження вже пять років, — сказав один делегат — "тепер черга на них (урядників) пожертвувати свою хоч однорічну платню".

В депеші з конвенції не згадується, чи це домагання відноситься і до послів, чи тільки до міністрів.

Не зашкодилоб, щоби домагання було звернене і до послів, які в соймі не 'працюють' більш чим два місяці,а побирають плату більшу чим пересічний фармер за послідні три роки отримав за свою тяжку працю.

Цікаво, що сказалиб деякі албертійські посли, колиб так фармері цеї провінції пішли слідами саскачеванських і поставили подібні домагання?

ДОРІБКИ ФАРМЕРІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

Вашингтонський [illegible] Департамент звідомляє, що в минулому році 6,383 фармерів дістали пересічно доходу з фарми $257.00.

В році 1931 їхній дохід з фарми виносив $458.00, а в 1928 р. $1,090.00. Повищі суми не є чистим доходом. Це суми вторговані з продуктів, а кошт продукування в многих случаях виносив більше.

В Канаді фармерам також не краще.

Ріжні гандлярі роблять величезні зиски з пшениці, а фармері, що коло пшениці працюють заледви можуть вижити.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ЗА ОБНИЖКОЮ ЗАСІВНОЇ ПЛОЩІ

Департамент Рільництва Злучених Держав підготовляє кампанію за обниженням засівної площі о 9,600,000 акрів чим досі сіяно. Такою знижкою Злучені Держави зібралиб слідуючого року 124,000,000 бушлів пшениці менше.

Минулого року американські фармері випродукували 726 міліонів бушлів пшениці, за яку виторгували $177,000,000. Цього року сподіються збору пшениці на 500,000,000 за що предвиджується $325,000,000 або майже в половині більше грошей чим за більшу скількість бушлів минулого року. Секретар рільництва Злучених Держав є тої думки, що колиб кампанія за обниженням засівної площі дописала, американські фармері дісталиб за свій збір слідуючого року $450,000,000.

ПРИЧИНИ ДЕПРЕСІЇ

Початків депресії треба дошукуватися в несправедливости розподілу продуктів, а особливо депресії повстають наслідком несправедливих цін на фармерських продуктах. Дві третині людства світа живуть з фармів. Коли в цих двох-третинах знищиться купну здатність через обниження цін на їхніх продуктах, ви завдали смертельний удар індустріяльній, фінансовій [illegible]

З промови [illegible] підчас Світової Збіжевої Вистави в Ріджайні.

СОВІТИ ПОДАЛИ СОБІ РУКИ З ІТАЛІЄЮ

З Риму доносять, що минулого вівтірка, 5. вересня, премієр Муссоліні і совітський амбасадор Потемкін підписали Італійсько-совітський пакт про ненапад.

В угоді говориться також про те, що обі державі годяться не бойкотувати продукти так російські в Італії, як італійські в Росії.

Рада Збіжевої Біржі Знесе Підбиття Цін на Збіжжю

Вінніпегська депеша з 7. ц. м. доносить, що Рада збіжевої біржі (Грейн Ексчендж) задумує знести "підбиття" цін і повернути до попереднього стану.

Як відомо, в липні через кілька тижнів почали були підноситися ціни збіжжа так, що одного разу сягали 73ц. (едмонтонська ціна). Опісля почали ціни падати в долину. Тоді Рада збіжевої біржі постановила загальмувати дальший упадок цін назначенням лінії понище якої ціни не моглиб падати. Така мінімальна ціна була 48ц. за бушель пшениці ч. 1. (едмонтонські ціни). Від тоді ціна не підносилася вище 51ц., але і не падала нище 48ц.

Тепер, коли починає до елевейторів напливати вже нова пшениця, Рада порадилася, що вже час ту мінімальну ціну перечеркнути і позволити цінам пшениці котитися в долину хочби й знова до 25ц., і задоволити фармерів тільки солодкими уявами, що нова пшениця принесе їм бодай пів доляра за нр. 1.

Хитрі в біса ті спекулянти. Ні орють, ні сіють, ні перед морозом ні градом не дрожать, а грошики з пшениці роблять, та ще й грубі. І роблять в ці тяжкі часи для себе ще більше чим робили попередно. Бо лише подумайте над цим: Коли пшениця продавалася $1.50, мука продавалася найвище по $5.50. Коли вже через три роки фармері продають пшеницю від 50ц. в долину аж до 18ц. бушель, тобто в чотири рази менше, мука впала була найнище до $2.50. В липні ц. р. коли в більшости фармерів пшениці на продаж нема, ціна трохи піднеслася, хіба якраз на те, щоби канадійські мельники, які також мають багато до діла з хвилюванням цін, мали притоку піднести ціну на муці до $3.50, хоч для нікого не є тайною, що ані один мішок муки, на якім ціни піднесено не є з пшениці купованої в липні, коли ціна пшениці була трохи вища, а з пшениці, яку мельники давно накупили за безцін. З [illegible]

І мельники можуть підносити ціни за муку з фармерської пшениці, і пекарі можуть підносити ціни,а фармері не підносять, бо не мають голосу в диктуванню цін за свою працю, тільки наслухають радія, та перепитують тих, що мають радія — "а яка ціна сьогодня?"...

Нема в них сили, бо не зорганізовані. Панове банкірі, мельники і всі пявки, що везуться на фармерських плечах пильнують добре своїх інтересів й тримають цілі отари найметів, які поборюють фармерсько-робітничий рух, видають гроші на розбиття фармерів, з все тільки ради того, щоби фармері не прозріли і не скинули їх з плечей.

НОВА РЕВОЛЮЦІЯ НА КЮБІ

Заледви [illegible] усунено від влади президента Мачаду, а отсе в понеділок, ц. м. стався там знова переворот. Під натиском соціялістів-радикалів провізоричний президент Цеспедус мусів зрезигнувати й тимчасово править там комісія з пяти осіб, в склад якої входять репрезентанти жовнірів, маринарки, студентської молоді, та народної поліції.

Найновіша революція відбулася без найменшого проливу крови. Революціонери обезсилили офіцерів армії, маринарки і поліції, обсадили революційною міліцією всі стратегічні пункти та урядові будинки і зажадали від провізоричного президента добровільного уступлення.

Комісія, яка саме перебрала владу, видала проклямацію до населення в якій заявляє, що вона задержить владу тільки тимчасово, доки не відбудуться конституційні збори, які виберуть уряд.

В склад комісії входять слідуючі соціялісти-радикали:

Г. Портелля, 48 років, професор карних законів в Гаванськім Університеті, який покінчив вищі студії в Німеччині;

Джоз Марзарі, 40, адвокат і автор;

Рамон Грав Сан Мартін, 45, професор анатомії на університеті;

Порфіро Франко, 45, банкир і Сергій Кальбо, 39, редактор і провідник організованої молоді.

Злучені Держави Вислали до Кюби Воєнні Кружляки

По одержанню вістки про нове повстання на Кюбі, Злучені Держави вислали до берегів Кюби свої воєнні кружляки, щоби, як подають депеші, хоронити життя і майно американців на Кюбі. (Найправдоподібніше ходить тут о охорону майна американських капіталістів, бо життя вони собі хоронять самі утечею за границі).

Покищо американські воєнні кружляки не почали острілювати столичного міста Кюби. Президент Рузвелт мав заявити, що Злучені Держави не бажають оружної інтервенції на Кюбі, тільки бажають скорого привернення спокою і вибору влади установчими зборами.

Позрештовані революціонерами офіцери в кілька годин пізніше зложили приречення вірности новій революційній програмі і їх випущено на волю.

ФОРД ІГНОРУЄ ДЕРЖАВНИЙ ЗАКОН ПРО ВІДБУДОВУ ПРОМИСЛУ В ЗЛ. ДЕРЖАВАХ

Акт про відбудову промислу в Злучених Державах, яким президент Рузвелт хоче видвигнути край з економічного занепаду, стрінувся з категоричним спротивом найбільшого автомобілевого короля Америки, Генрика Форда, який зовсім ігнорує цей Акт, та ще й кпить собі, що він в своїх заводах завів такі услівя, як предвиджується в тім Акті, далеко перед ухваленням його теперішним урядом.

Акт про відбудову промислу, в англійській мові "Нешенал Індостріял Рековрі Ект" а в скороченню N. I. R. A. (НАЙРА), вимагає, щоби працедавці підписали правильник, що годяться на зменшення годин праці і піднесення заробітної платні. Такий правильник, (умову) підписують працедавці і робітники, зглядно робітничі юнії, як обопільну умову працедавців з робітниками і державою про кооперацію в відбудові промислу краю і такий "НАЙРА" зістав досі принятий всіми більшими заводами в Америці крім Форда, який в минулих виборах був заклятим політичним противником Рузвелта і який ще й досі уважає, що закон Рузвелта можна ігнорувати. Форд з питомим сарказмом висказується, що в його заводах вже давно переведено зменшення годин праці і піднесено заробітну платню, уважаючи це вистарчаючим викрутом перед підписанням правильника "НАЙРА", хотячи рівночасно показати, що він така велика особа, що йому можна стати понад законом.

Така войовнича постава Форда проти закона держави стала в Злучених Державах предметом широких дискусій і американці з великою цікавістю слідять, які кроки пічне Вашингтон, щоби змусити непокірного Форда повинуватися законові.

Помимо авантуричного опору Форда проти закона, президент Рузвелт заховує повну холоднокровність не даючи себе спровокувати Фордови. На днях покликав він адміністратора ген. Джонсона на конференцію, щоби порадитися, які кроки підняти проти Форда і на вислід нарад жде американське населення з запертим духом.

Клопіт з тим актом (НАЙРА) є той, що він на стільки гнучкий, що індустріялістів і взагалі працедавців не можна карати за непідписання правильника, хіба аж коли правильник принято, а опісля зломано, можна їх тягнути перед суд до відвічальности. В "НАЙРА" говориться про "добровільну" кооперацію капіталу з працею, якої то " доброї волі" в капіталістів супроти робітників ніколи немає і в цьому випадку Форд не є вимком.

Правда, Акт дає широкі права робітникам організуватися і змушувати працедавців навіть страйками до підписування з робітниками условин праці, але і робітникам не можна виходити

(Докінчення на стороні 4-ій)

Домініяльна Кандидатура Д-ра Мегаса

В послідній хвилі довідуємося з достовірного жерела, що Др. Осип Мегас, український лікар і хірург в Едмонтоні рішився на постійні і численні домагання зі сторони його симпатиків, виступити на політичну арену албертійської політичної гри, яко кандидат в домініяльних виборах (на другий рік) в одному з новостворених домініяльних виборчих округів в провінції Алберті — Вегревил-Атабаска.

Др. Осип Мегас є одним з українських громадян-піонірів, що колись брав живу участь в громадсько-народньому життю українців у Канаді, був редактором "К. Ф." в 1907-08 р., видавав свого часу в Саскачевані часопис "Новий Край", був одним з основателів Інституту Могили і його головою.

Маючи вищу освіту з краю, та володіючи добре мовами, крім рідної, аглійською, німецькою і французькою Др. Мегас покінчив в Канаді медичний факультет і від ряду літ практикує в Едмонтоні, як лікар-хірург, й тому нема сумніву, що вістка про його замір виступити при слідуючих домініяльних виборах на політичну арену, викличе загальне заінтересування серед нашого загалу, тимбільше зі взгляду на його кваліфікації і політичний досвід та зрілість в канадійській політиці.